

Årsredovisning

2023

Kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens ordförande har ordet.....	2
1 Förvaltningsberättelsen.....	3
1.1 Översikt över verksamhetens utveckling	3
1.2 Den kommunala koncernen	4
1.3 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	5
1.4 Händelser av väsentlig betydelse.....	12
1.5 Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten.....	15
1.6 Ett hållbart Östersund	19
1.7 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning.....	20
1.8 Resultat och ekonomisk ställning.....	24
1.9 Balanskravsresultat	30
1.10 Väsentliga personalförhållanden	31
1.11 Förväntad utveckling.....	36
2 Drifts- och investeringsredovisning.....	38
2.1 Driftsredovisning	38
2.1 Investeringsredovisning	39
3 Miljöredovisning.....	39
3.1 Kommunens mål om minskad miljö- och klimatpåverkan	39
3.2 Miljö- och klimatarbete	42
4 Finansiella rapporter	44
4.1 Resultaträkning.....	44
4.2 Kassaflödesrapport.....	44
4.3 Balansräkning	45
4.4 Noter.....	46

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Ett år har passerat och 2023 läggs nu till handlingarna. Det gångna året har på många sätt inneburit omvälvande händelser och stora utmaningar i vår omvärld. En tid som präglas av krig och konflikter, humanitära katastrofer, klimatförändringar och inflation med stigande priser och räntor för att nämna några exempel. Det prövar oss som individer likväl som samhälle och ställer krav på politiken om att skapa en mer hållbar morgondag.

Samtidigt visar kriser också vår resiliens. Inte minst har föregående år visat prov på Östersunds kommuns stabila grund. Kommunen redovisar, utmanande tider till trots, ett mycket starkt resultat för 2023. Viktigt att påpeka är att en betydande del av resultatet kan härledas till genomförd utdelning från Rådhus och Jämtkraft AB.

Den ekonomiska styrkan möjliggör att Östersund kan behålla och utveckla kvaliteten i välfärden och med starka resultat minskar behoven av belåning. De positiva siffrorna är också ett resultat som förpliktar. Med rådande omvärldsläge kommer kommunsektorn trots allt vara mer ekonomiskt ansträngd framåt, vilket ställer krav på att använda skattemedlen ännu mer effektivt.

Med det uppdraget i åtanke känns det därför hoppfullt att 2023 även visat hur Östersund är en plats för fortsatt utveckling, tillväxt, konkurrenskraft och välfärd av hög kvalitet. Nya, gröna industrietableringar som skapar ett tusental nya jobb har presenterats under året och flera redan etablerade verksamheter i kommunen expanderar både till yta och personal. Allt detta samtidigt som nya verksamheter får upp ögonen för vår region och nationella processer pågår parallellt som också påverkar Östersund och Jämtlands framtidsutsikter. Det visar på attraktionskraften som finns här och det bidrar till att Östersunds kommun växer och utvecklas, för att långsiktigt nå målet om 75 000 kommuninvånare till år 2040.

Avslutningsvis känns det viktigt att medskicket in i det nya året, oavsett vilka utmaningar det än må bringa, är att fortsätta rusta och bygga för ett Östersund med framtidstro. Ett Östersund där en grön tillväxt och stark välfärd går hand i hand. Där vi fortsätter satsningarna på välfärden, för att ge barn och unga bästa möjliga förutsättningar i livet och inte minst, där det känns tryggt och meningsfullt att bli äldre.

Niklas Daoson

Kommunstyrelsens ordförande (S)

1 Förvaltningsberättelsen

I denna förvaltningsberättelse lämnar Östersunds kommun information om förvaltningen av kommunen och den kommunala koncernen i enlighet med Lag (2018:5997) om kommunal bokföring och redovisning 11 kapitel och RKR R15 Förvaltningsberättelse.

1.1 Översikt över verksamhetens utveckling

Den kommunala koncernen redovisade ett resultat på 822,7 mnkr för verksamhetsåret 2023. I tabellen nedan lämnas en översikt över verksamhetens utveckling.

Det redovisade resultatet för 2023 är 643,3 mnkr för den kommunala verksamheten, vilket är 630,3 bättre än budget. Årets resultat är högre än 2022 års resultat. Årets resultat förklaras främst av högre utdelning från Östersunds Rådhus AB, 490 mnkr, högre skatteintäkter, 78,1 mnkr, högre generella statsbidrag 19,2 mnkr samt högre värdeförändring av pensionsmedelsportföljen, 51,4 mnkr, jämfört med budget.

Den kommunala koncernen	2023	2022	2021	2020	2019
Verksamhetens intäkter (mnkr)	10 706,7	11 348,6	7 270,1	5 496,1	7 159,6
Verksamhetens kostnader (mnkr)	-13 907,2	-14 062,6	-10 580,4	-8 751,7	-10 242,4
Skatter och statsbidrag (mnkr)	4 877,1	4 624,4	4 401,2	4 205,4	4 026,6
Årets resultat (mnkr)	822,7	1 294,0	852,6	391,2	398,3
Soliditet (%)	46,0	44,9	47,1	48,7	47,8
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser (%)	40,2	39,0	39,7	39,9	38,8
Investeringar (netto) (mnkr)	2 034,0	2 654,8	1 858,7	914,6	1 027,4
Självfinansieringsgrad (%)	71,2	59,2	64,5	110,8	88,5
Långfristig skuld (mnkr)	8 510,7	6 845,4	5 627,7	5 276,0	5 117,8
Antal anställda	7 361	7 342	7 143	6 981	6 974
Investeringar/medborgare (kr)	31 350	41 024	28 896	14 294	16 109

Kommunen	2023	2022	2021	2020	2019
Antal invånare (folkmängd)	64 881	64 714	64 324	63 985	63 779
Kommunal skattesats (%)	22,02	22,02	22,02	22,02	22,02
Verksamhetens intäkter (mnkr)	1 193,5	1 133,4	1 041,0	1 034,1	972,0
Verksamhetens kostnader (mnkr)	-5 747,8	-5 280,2	-5 114,5	-4 897,5	-4 795,6
Skatter och statsbidrag (mnkr)	4 877,1	4 624,4	4 401,2	4 205,4	4 026,6
Årets resultat (mnkr)	643,3	176,1	239,5	172,2	125,8
Soliditet (%)	31,7	31,6	34,8	37,6	36,5
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser (%)	23,0	21,7	23,0	23,8	22,2
Investeringar (netto) (mnkr)	864,2	1 129,7	667,1	503,2	368,1
Självfinansieringsgrad (%)	114,3	45,9	67,5	84,1	86,9
Långfristig låneskuld (mnkr)	1 245,0	945,0	470,0	370,0	370,0
Antal anställda	5 706	5 712	5 548	5 405	5 515
Investeringar/medborgare (kr)	13 320	17 457	10 371	7 864	5 771

1.2 Den kommunala koncernen

Nämnder	Koncernföretag	Kommunalförbund
Kommunstyrelsen Ordförande: Niklas Dauson (S) Förvaltningschef: Anders Wennerberg	Östersunds Rådhus AB (100 %) Styrelseordförande: Niklas Dauson (S) Verkställande direktör: Anders Wennerberg	Jämtlands Gymnasieförbund (62 %) Direktionsordförande: Jean Luc Kabisa (S) Förbundschef: Mikael Cederberg
Vård- och omsorgsnämnden Ordförande: Margareta Winberg (S) Förvaltningschef: Robert Brandt	Östersundshem AB (100 %) Styrelseordförande: Robert Uitto (S) Verkställande direktör: Kenneth Karlsson	Jämtlands Räddningstjänstförbund (26,86 %) Direktionsordförande: Eric Jibor (S) Förbundschef: Lars Nyman
Tekniska nämnden Ordförande: Magnus Rönnerfjäll (C) Förvaltningschef: Ulf Norlén	Jämtkraft AB (98 %) Styrelseordförande: Anders Sundin (S) Verkställande direktör: Ylva Andersson	
Kultur- och fritidsnämnden Ordförande: Pelle Lundgren (C) Förvaltningschef: Anna-Carin Svedén	Biogas i Jämtland-Härjedalen AB (96,5 %) Styrelseordförande: Bosse Svensson (C) Verkställande direktör: Torbjörn Stark	
Gemensam överförmyndarnämnd Ordförande: Sara Bengtlars (S) Områdeschef: Marielle Mellberg		
Barn- och utbildningsnämnden Ordförande: Rosi Hoffer (S) Förvaltningschef: Lars-Erik Torin		
Social- och arbetsmarknadsnämnden Ordförande: Björn Sandal (S) Förvaltningschef: Erik Fredriksson		
Miljö- och samhällsnämnden Ordförande: Magnus Andersson (C) Förvaltningschef: Kjell Svanberg		
Valnämnd Ordförande: Stefan Fax (S)		
Gemensam nämnd för upphandlingssamverkan Ordförande: Margareta Winberg (S)		

Gemensam nämnd för upphandling av sjukvårdsmaterial

Gemensam nämnd för samverkan inom drift och service, utveckling samt specialistfunktioner

Privata utförare inom

Hemtjänst och servicetjänster: Förenade Care AB, Allegio Omsorg AB, Landterna vård och omsorg AB, Jämtlands Senior-uthyrning, Nattens änglar, Cleanwice AB, Omsorgs-kooperativet Brännagården, Pressateljén städ och tvätt

Särskilt boende äldreomsorg: Förenade Care AB, Vardaga, Omsorgs-kooperativet Brännagården

LSS: Stiftelsen Margaretagården, Östersunds korttidsboende AB, Mellansels Folkhögskola, Hälsinglands Utbildningsförbund, Humana LSS Sverige AB, Nytida Enigma Education, L&S assistans AB

Kommunkoncernen

Kommunens verksamhet är organiserad i kommunstyrelsen, sex nämnder, en valnämnd, gemensam nämnd för överförmyndare samt gemensam nämnd för upphandling. För att stödja nämndernas arbete finns sex förvaltningar och en kommunledningsförvaltning. Kommunfullmäktige har för respektive nämnd fastställt ett reglemente som anger nämndens uppgifter, ansvar och arbetsformer. Uppgifterna presenteras i förvaltningarnas årsredovisningar.

En kommunal koncern består av kommunen samt bolag och kommunalförbund där kommunen äger minst 20 procent. I en kommunkoncern ingår också bolag som har särskild betydelse för verksamhet och ekonomi där omsättningen utgör minst fem procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Om företaget bedriver en verksamhet som är en kommunal angelägenhet är gränsen för omsättning två procent. Östersunds kommunkoncern utgörs av kommunen, det helägda dotterbolaget Östersunds Rådhus AB inklusive dotterdotterbolagen Östersundshem AB (100 %), Jämtkraft AB, (98 %), Biogas i Jämtland-Härjedalen AB (96,5 %) samt Jämtlands gymnasieförbund och Jämtlands räddningstjänstförbund.

Förbundens verksamhetsområden finns inom gymnasieskola och räddningstjänst. Företagens verksamhetsområden finns inom bostadsförsörjning, energiproduktion samt biogasproduktion.

Med privat utförare avses en juridisk person eller enskild individ som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet och som inte är ett hel- eller delägt kommunalt bolag.

1.3 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Omvärldsrisker

De senaste årens inflations- och ränteuppgång har lett till en ekonomisk inbromsning och svensk BNP faller med 0,6 procent under 2023. En svag uppgång med 1 procent prognostiseras för 2024 men Sverige befinner sig fortfarande i lågkonjunktur. När omvärldsekonomin repar sig 2025 och 2026 förväntas återhämtningen bli större.

Inflationen är på väg ned även om det går trögt. Nedgången innebär dock inte sänkta priser utan en stabilisering av den nya höga prisnivån. Under 2024 räknar SKR med att kronkursen stärks och att inflationen mätt som KPIF (konsumentprisindex med fast ränta) minskar till ett årsmedelvärde på 2,3 procent. I och med att inflationen stabiliseras runt målet på 2 procent, kan Riksbanken börja sänka styrräntan, något som beräknas börja under andra kvartalet 2024. Svensk ekonomi drabbas hårt både av inflationen och den pågående inflationsbekämpningen. Prisökningar och räntehöjningar påverkar alla sektorer i ekonomin.

Bostadsbyggandet påverkas kraftigt och antalet påbörjade lägenheter minskade med nästan 60 procent första halvåret 2023 jämfört med samma period 2022 och inflationen har inneburit att reallönerna fallit till 2013 års nivå.

Trots en tydlig försvagning av svensk ekonomi ligger sysselsättningen på en mycket hög nivå, cirka 70 procent av befolkningen i åldern 15–74 år är sysselsatta. 2024 beräknas arbetslösheten stiga och antalet arbetade timmar minska med 0,3 procent, något som påverkar utvecklingen av skatteunderlaget, som därför ökar långsammare än normalt.

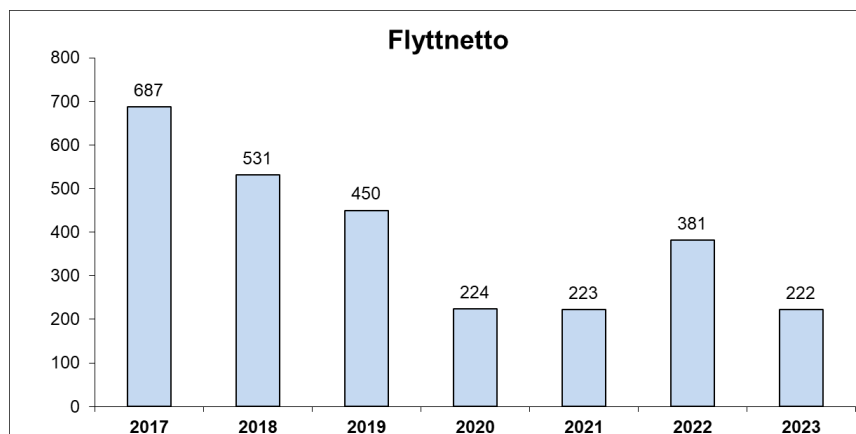
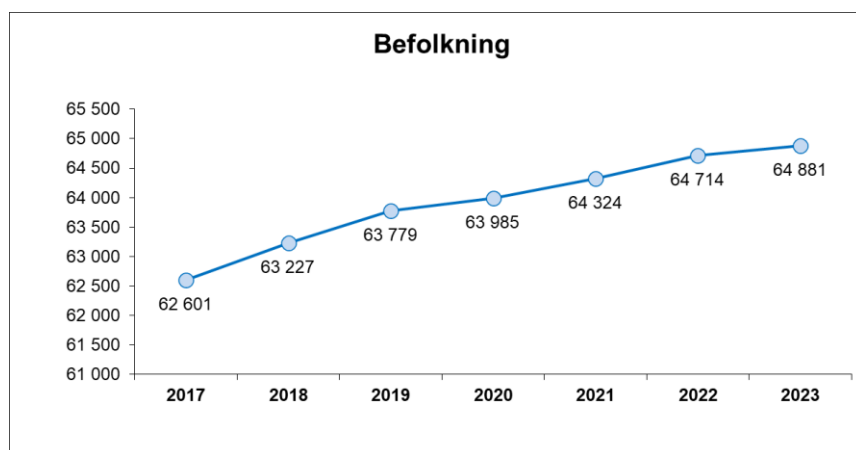
Det reala skatteunderlaget, dvs skatteintäkternas köpkraft, har utvecklats starkt fram till 2022 och ökat med över 20 procent mellan 2010–2022. Både 2023 och 2024 sker en urholkning av skatteunderlaget och enligt SKR:s senaste prognos minskar skatteunderlaget i reala termer med 2 procent under 2023 och med 0,5 procent under 2024. Både under 2023 och 2024 faller alltså köpkraften.

Den allmänna prisuppgången drabbar på olika sätt de kommunala utgifterna och specifikt avtalspensionerna. Att prisuppgången får större effekter via avtalspensionerna än genom insatsförbrukningen beror på de snabbt stigande prisbasbeloppen vilket påverkar värderingen av sektorns pensionsskuld. Denna skuld beräknas med hjälp av prisbasbeloppet plus diskonteringsränta (RIPS). Kostnaderna ökar därför avsevärt 2023 och 2024 men minskar 2025.

Sammantaget för perioden beräknas skatteunderlaget inte räcka till att finansiera en växande kommunal verksamhetsvolym i linje med den senaste tioårsperioden. Samtidigt är den demografiska utmaningen framöver större än tidigare, de i arbetsför ålder behöver försörja allt fler äldre. Särskilt de ökade behoven av omsorg och vård av äldre kräver allt större resurser.

Befolkningsutveckling

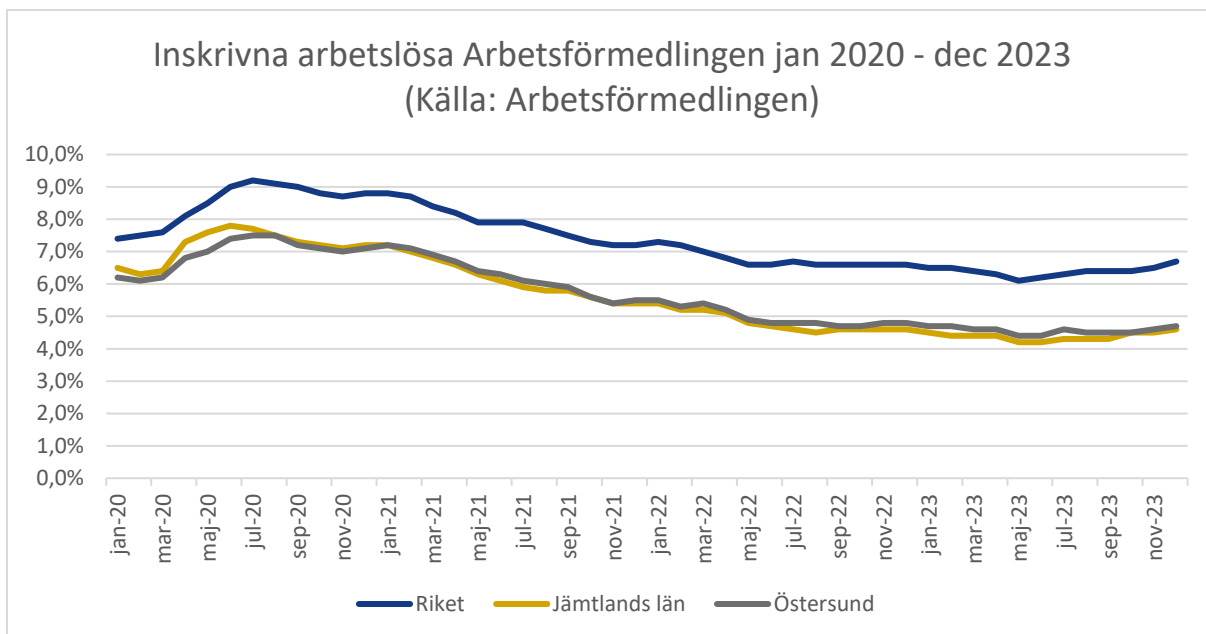
Befolkningen i Östersunds kommun har ökat med 167 personer under 2023. Från 64 714 invånare 2022 till 64 881 år 2023. Det är det tolfte året i rad som befolkningen i kommunen ökar. Födelsenettet var negativt under 2023. Det innebär att antalet födda var färre än antalet döda. Flyttnettot däremot var positivt under 2023. Det innebär att antalet inflyttare var fler än antalet utflyttare. Antalet invånare är en faktor som i hög grad påverkar kommunens skatteintäkter och därmed de totala intäkterna. Källa: SCB

Arbetsmarknaden i Östersunds kommun

Arbetslösheten i Östersunds kommun har under de senaste åren legat under riksnittet. I december 2023 var arbetslösheten i kommunen 4,7 % jämfört med riket som låg på 6,7 %. Källa: Arbetsförmedlingen.

En arbetslöshet på 4,7 % är lågt vilket i grunden är bra för Östersunds kommun. Med en låg arbetslöshet kommer dock andra utmaningar där det är svårt för näringslivet och kommunen som arbetsgivare att få tag i kompetens. Medborgare som idag står utanför arbetsförmedlingen står längre ifrån arbetsmarknaden och är i behov av mer stöd för att få en varaktig ställning på arbetsmarknaden. Den låga arbetslösheten är en utmaning för Östersunds kommun och med tanke på de etableringar som planeras i Östersund kommer konkurrensen på tillgänglig arbetskraft att bli större.

Bostadsmarknad

Det finns ett stort behov av specialbostäder (gruppboende och äldreboende). Byggande och planering för detta behov pågår, med flera LSS-bostäder på gång. Det nya boendet på Bangårdsgatan med 80 lägenheter invigdes 2023 och planberedskap för ett större boende på Solliden finns.

Många nya bostäder blev klara för inflyttning under 2023, både småhus (ca 70) och flerbostadshus (ca 200 lägenheter), exempelvis villor och kedjehus i Ängsmon och lägenheter i Valla.

Konjunkturen med höga räntor och materialpriser märks tydligt på bygg- och fastighetsmarknaden, under 2023 halverades antalet bostäder i beviljade bygglov och under året beviljades inga bygglov alls för vanliga lägenheter i flerbostadshus - senast det hände var 2010. Detta innebär att tillskottet av nya bostäder kommer att bli mycket lågt de närmaste åren. Totalt beviljades bygglov för 74 nya bostäder, varav 31 villor. Trenden att tillskapa nya lägenheter genom ombyggnation av lokaler som exempelvis vindsvåningar och lokaler kvarstår och denna typ av projekt bidrog med 38 nya lägenheter under året.

Intresset från fastighetsägare att planlägga för nya bostadsprojekt är fortsatt stort och många planbesked för bostadsplaner har sökts. Arbete med ett stort antal bostadsplaner pågår, detaljplanarbete sker för bostäder på exempelvis Frösön, Karlslund, Söder, Lugnvik och Annersia. Under året har detaljplaner som möjliggör drygt 670 nya bostäder antagits, bland annat flerbostadshus på Blomstergården, i Valla och på Körfältet. Detta är betydligt fler än 2021 och 2022, då planer för sammanlagt 130–160 nya bostäder antogs.

Betydande avtal och regelförändringar

En tillskärpning av Arbetstidslagen när det gäller regler kring dygns- och veckovila gäller från och med 1 oktober 2023. Kollektivavtalet Allmänna bestämmelser (AB) har ändrats så att det är förenligt med EU:s arbetstidsdirektiv i vissa delar. Parterna har kommit överens om att skärpa kollektivavtalets regler avseende dygnsvila, ändringen syftar till att säkerställa vila och återhämtning och därigenom värna om medarbetarnas arbetsmiljö. Enligt nya regeln har medarbetaren rätt till minst 11 timmars sammanhängande ledighet under varje 24-timmarsperiod. Denna förändring kommer innebära mycket arbete kring schemaförändringar samt ökade kostnader under 2024 och framåt. Förändringen får störst påverkan på verksamheter med dygnet runt verksamheter som till exempel vård och omsorg, räddningstjänst och vinterväghållning. För verksamheter inom lagrummet LSS Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) träder förändringen i kraft från och med 1 februari 2024.

Under 2024 ska en ny socialtjänstlag presenteras och arbetet inom kommunen att påbörjas för omställningen till en långsiktigt hållbar, mer förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst. För att stimulera en omställning av verksamheten i Sverige föreslår regeringen en kompetens- och bemaningsattsning om 200 miljoner kronor för 2024, 1,2 miljarder kronor 2025 och 2,2 miljarder kronor årligen för åren 2026–2028 (Regeringens pressmeddelande 15 september 2023). Lagändringarna beräknas börja gälla under 2025.

En stor utredning pågår hos regeringen med en översyn av beräkningen avseende den så kallade skolpengen. Det kan innebära en förändring av ersättningen till fristående förskolor och grundskolor beroende på vad utredningen kommer fram till. Uppdraget att föreslå ett nytt resursfördelningssystem för förskoleklassen, grundskolan och anpassade grundskolan, inklusive för fristående resursskolor i dessa skolformer, ska redovisas senast den 1 april 2025. För gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan, inklusive för fristående resursskolor i dessa skolformer, ska förslaget redovisas senast den 1 november 2026.

Regeringen har i Skolverkets regleringsbrev för 2023 gett myndigheten i uppdrag att förbereda en utökning av undervisningstiden i lågstadiet i grund-, grundsär-, special- och sameskolan. Främst bör en utökning ske i ämnena svenska och matematik. Utökade timplaner från statligt håll innebär att skoldagarnas längd kan påverkas med ökade kostnader.

Det är beslutat om ändring i skollagen, lagändringen börjar gälla den 1 juli 2023 och tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas 2025. Ändringen i skollagen kommer att ställa krav på att kommuner samverkar och väger in arbetsmarknadens behov när utbildningar inom gymnasieskolan och Komvux på gymnasial nivå planeras, dimensioneras och erbjuds. Skolverket har i uppdrag att ta fram regionala planeringsunderlag som stöd för huvudmäns planering, dimensionering och erbjudande av utbildning. Den nya lagstiftningen kan dock innebära vissa förändringar i platsantalet på olika gymnasieprogram och även påverka utbudet inom yrkes Vux, även om balansen mellan utbud och efterfrågan är förhållandevis god i Jämtlands län.

Ämnesbetygsreformen ska börja tillämpas från den 1 juli 2025, förändringen gäller i gymnasieskolan, anpassad gymnasieskola och vuxenutbildningen, det är en stor förändring som innebär en ombyggnad av hela strukturen i den gymnasiala utbildningen. Reformen börjar gälla den 1 juli 2025, med för de elever som börjar sin utbildning tidigare läser enligt nuvarande systemet med kursbetyg. Denna reform innebär att under de närmaste åren krävs omfattande kompetensutvecklingsinsatser och systemanpassningar för implementeringen, vilket medför kostnader. Det är inte beslutat i vilken utsträckning staten kommer att bidra till detta.

Konsultationsordningen, lagen för att säkerställa samernas rätt till delaktighet i beslutsprocesser på alla nivåer i samhället och att stärka samernas inflytande i frågor som särskilt berör dem, kommer börja gälla från 1 mars 2024. Arbetet med hur tillämpning och samarbetsformer ska formuleras ska göras tillsammans med samebyar/sametinget.

NIS2-direktivet, som syftar till att uppnå en högre grad av samordning inom EU avseende en gemensam nivå på säkerhet i nätverk och informationssystem inom den Europeiska unionen, har medfört att en utredning kring hur direktivet ska införlivas i svensk lagstiftning påbörjats och förväntas vara klar i februari 2024. I utredningen kommer det framgå hur direktivet kommer att påverka lagstiftningen för kommunens verksamheter. Direktiven ska börja tillämpas den 18 oktober 2024.

Öppna data-direktivet, som syftar till att göra offentlig information mer tillgänglig, har införts som lag och Sverige har 18 månader på sig att genomföra det. Det innebär bland annat att olika aktörer i samhället ska kunna använda offentlig information för att skapa nya produkter och tjänster. Öppna data-direktivet har gett upphov till lagen (2022:818) om den offentliga sektorns tillgängliggörande av data.

EU:s direktiv, CSRD, om hållbarhetsredovisning för bolag (kommunkoncernen) börjar gälla från och med räkenskapsåret 2025. Syftet är att höja kvalitetskraven på företagets rapportering om hållbarhet inom miljö, socialt ansvar och företagsstyrning samt öka transparensen och omställningstakten. Det ska även göra det lättare för investerare att fatta beslut att jämföra bolag. Det nya lagkravet avseende hållbarhetsrapportering under CSRD är väldigt omfattande och kommer kräva tid och resurser. Hållbarhetsrapporteringen blir en integrerad del av förvaltningsberättelsen och det innebär även en tydligare koppling mellan finansiell rapportering och hållbarhetsrapportering. För att hålla hög kvalitet i rapporteringen krävs samarbete inom hela organisationen.

När hela bolagskoncernens verksamhet ska genomlysas utifrån ett hållbarhetsperspektiv, berörs en rad olika funktioner, vilket gör att många kommer att påverkas av EU:s reformer för en mer hållbar ekonomi.

I juli 2023 trädde en ny lag som reglerar kommuners ansvar för det brottsförebyggande arbetet i kraft. Syftet med lagen är att stärka kommunernas systematiska brottsförebyggande arbete. Lagen innebär att kommunen ska bedriva ett kunskapsbaserat brottsförebyggande arbete och säkerställa organisatoriska förutsättningar för det. Enligt lagen ska kommunen ta fram en lägesbild över brottsligheten för att beskriva brottslighetens omfattning, konsekvenser och orsaker. Utifrån lägesbilden ska kommunen ta ställning till åtgärder och besluta om en åtgärdsplan som regelbundet följs upp. Kommunen behöver besluta om en åtgärdsplan innan den 1 juli 2024.

Plan och byggförordningen 2011:338 3 kap. 20 c § ställer från och med 1 januari 2025 nya krav på laddningspunkter för elbilar. Det nya kravet medför att större parkeringar till kommunala idrottsanläggningar måste ses över omgående vilket även gäller de föreningsägda anläggningarna och kan leda till ökade kostnader.

Från 1 januari 2024 övertog kommunerna det operationella ansvaret för insamlingen av förpackningsavfall enligt förordning (2022:1274) om producentansvar för förpackningar. Förordningsförändringen innebär i korthet att kommunerna på mycket kort tid måste bygga upp en infrastruktur för insamling av förpackningsavfall fastighetsnära från hushåll och samlökaliserade verksamheter, tillsammans med mat- och restavfall. Även information till hushållen om förebyggande och sortering av förpackningsavfall åligger kommunen. Kommunerna ersätts för sitt insamlingsarbete av producenterna.

I den nya uppdaterade Lagen om Allmänna vattentjänster (LAV) har det införts en bestämmelse om att varje kommun ska ha en aktuell vattentjänstplan. Vattentjänstplanen ska innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. Planen ska också innehålla en bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna va-anläggningarna

ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall. Kravet på att det ska finnas en aktuell vattentjänstplan gäller från och med den 1 januari 2024.

I övrigt har inga lagstiftningsförändringar, förändringar i huvudmannaskap eller liknande som i hög grad påverkar kommunens ekonomiska förutsättningar genomförts. Förändringar av lagstiftning och regelverk som beslutas av riksdag och regering innebär alltid en risk. I nuläget förväntas inte några ytterligare förändringar, utifrån de politiska förslag som är kända, som kan leda till betydande kostnadsökningar.

Verksamhetsrisker

Utifrån rådande läge i världen och den globala ekonomin som leder till hög inflation, höjda räntor, dyra bränsle- och energikostnader är de ekonomiska förutsättningarna för 2024 fortsatt en utmaning. Förutom ekonomin är kompetensförsörjning den absolut största verksamhetsrisken för kommunen och kommunkoncernen. Inom 10 år har 29,9 % av kommunens tillsvidareanställda fyllt 65 år.

Kommunkoncernen har utmaningar när det gäller kompetensförsörjning redan nu inom delar av verksamheten, men framåt kommer behoven vara ännu större. Rekrytering av nya medarbetare till alla kommunens verksamheter är redan idag svår, men även att behålla medarbetare är ett viktigt fokusområde och kommer vara det åren framöver. Kompetensförsörjningen är svårast inom Vård- och omsorgsförvaltningen, Barn- och utbildningsförvaltningen, Social- och arbetsmarknad förvaltningen, Jämtlands Gymnasieförbund samt Jämtlands Räddningstjänstförbund. Kommunkoncernen behöver utveckla sina verksamheter för att fortsatt kunna leverera viktiga samhälls- och välfärdstjänster till medborgarna. Det handlar bland annat om inkludering och mångfald, jobbspår och att arbetsgivarna inom kommunkoncernen behöver omvärldsbevaka vad som kan göras för att de medarbetare som finns ska vilja och ha möjlighet att arbeta längre. Arbetet med att fortsätta utveckla ytterligare digitala verktyg och AI (Artificiell Intelligens) kommer behöva intensifieras för att klara av den kompetensbrist som redan i dag finns och som kommer öka i framtiden.

En stor risk med svårigheten att rekrytera är att kommunens medborgare inte får det stöd de behöver och har rätt till på grund av att det saknas personal med rätt kompetens vilket kan innebära att insatser ej kan utföras eller att de utförs på fel sätt med stora kvalitetsbrister som resultat. Exempelvis innebär den ökade andelen av äldre ett ökat behov av medarbetare inom äldreomsorgen för att bibehålla och höja kvaliteten inom äldreomsorgen samtidigt som det blir svårare att kunna rekrytera då andelen personer i arbetsför ålder, 19–65 år, minskar.

Kommunens sjukskrivningstal har gått från 8,7 % till 8,1 %. Det är dock en tydlig trend inom verksamheter där man jobbar nära medborgare att pandemins krav att stanna hemma vid minsta symtom kvarstår vilket påverkar arbetssituationen inom dessa verksamheter negativt. Detta behöver kommunen jobba med så att de aktuella rekommendationerna från Folkhälsoinstitutet följs.

Lokalförsörjningen är en verksamhetsrisk inom Östersunds kommun. Kommunen har brist på LSS bostäder samt att en betydande andel av de bostäder som finns har bristfällig ändamålsenlighet. Detta leder till svårigheter att verkställa vissa typer av insatser samt ökade kostnader i form av viten och personal. Det kan också påverka livskvaliteten för medborgare inom LSS-området som kan leda till ökad ohälsa och otrygghet hos medborgarna.

Även inom socialtjänstlagens verksamheter är lokalförsörjning en riskfaktor. Tillgång till bostäder för identifierade målgrupper, är en grundläggande förutsättning för den enskilde medborgaren att framgångsrikt kunna arbeta vidare med andra problemområden och få bra effekter av de insatser som genomförs. Om bostadsförsörjning för målgruppen inte säkerställs finns risk för en ökad hemlöshet samt längre boendetider på stödboenden och HVB vilket påverkar medborgarens livskvalitet och kommunens kostnader.

Kommunens verksamheter ser att informationssäkerheten kväver extra fokus framöver, detta leder till ökande kostnader och omprioriteringar. Riskerna för desinformation och olika typer av angrepp

på digitala kanaler har aldrig varit större. Det finns det en risk att situationer kan uppstå som är svåra att hantera utan negativa konsekvenser för kommunen.

Finansiella risker

Den av fullmäktige beslutade finanspolicyn och finansiella riktlinjer innehåller regler i form av riskmandat och limiter för finansverksamheten i den kommunala koncernen och kommunen.

Den kommunala koncernen och kommunen är exponerad för framför allt följande finansiella risker: ränterisk, finansieringsrisk, kredit- och likviditetsrisk samt marknadsvärdesrisk i finansiella placeringar.

Ränterisk

Per den 31 december 2023 (2022) uppgick den kommunala koncernens räntebärande skulder till 8 095 (6 445) mnkr, medan de räntebärande finansiella placeringarna uppgick till 403,5 (351) mnkr. Den kommunala koncernens räntebärande nettoskuld (låneskuld minus räntebärande finansiella placeringar) uppgick per balansdagen till 7 691,5 (6 094) mnkr. Nettoskulden har ökat till följd av under året genomförda investeringar.

Kommunens räntebärande skulder uppgick till 1 245 (945) mnkr, medan kommunens räntebärande finansiella tillgångar per samma tidpunkt uppgick till 52,5 (50) mnkr. För kommunen uppgick nettoskulderna per balansdagen till 1 192,5 (895) mnkr.

Upplåningen inom den kommunala koncernen löper både med fast och rörlig ränta. Målet för räntebindningen är 1 till 6 år och är per den balansdagen 3,7 (3,8) år.

Finansieringsrisk

Enligt finanspolicyn får inte mer än 50 procent av låneskulden förfalla inom en och samma 12-månadersperiod. Givet skuldens sammansättning per balansdagen förföll maximalt 29,3 (19) procent av den kommunala koncernens låneskuld inom en 12-månadersperiod.

Enligt finanspolicyn ska den genomsnittliga kapitalbindningstiden överstiga 1,8 år i kommunkoncernen. Per den 31 december 2023 uppgick den genomsnittliga kapitalbindningstiden till 2,5 (3,1) år.

Kredit- och likviditetsrisk

Enligt finanspolicy ska placeringar endast ske i instrument med god likviditet samt kunna omsättas till likvid inom 3 bankdagar. Internbanken ska tillgodose att kommunen har en likviditet som täcker minst 100 procent av den låneskuld som förfaller inom en rullande tolv månadersperiod. Per den 31 december 2023 uppgick likviditet / kapitalförfall <12 mån till 220 (360) procent.

Marknadsvärdesrisk i finansiella placeringar

Enligt finanspolicyn får kortfristig överskottslikviditet placeras så att en god avkastning erhålls samtidigt som placeringarna snabbt ska kunna omvandlas till likviditet utan betydande förluster vid avyttring.

Pensionsförpliktelser

Kommunkoncernen har ett pensionsåtagande uppgående till 1 812,7 (1 684,2) mnkr, varav kommunens åtagande uppgår till 1 754,5 (1 638,0) mnkr.

För att möta kommande pensionsutbetalningar har Östersunds kommun avsatt medel i en placeringsportfölj. Placeringarna hade per 2023-12-31 ett bokfört värde på 1 009,9 (928,7) mnkr. Orealiserade vinster uppgår till 17,3 mnkr. Återlånade medel (skillnad mellan det totala pensionsåtagandet och de förvaltade pensionsmedlen) uppgår till 744,6 (709,3) mnkr. Pensionsmedelsportföljen motsvarar 57,6 % av pensionsåtagande.

Pensionsförpliktelsen redovisas enligt den så kallade blandmodellen där pensioner intjänade före 1998 inte skuldförs utan redovisas som ansvarsförbindelse. Förpliktelsen som redovisas som ansvarsförbindelse uppgår till 1 305,6 (1 293,3) mnkr. Ökningen av pensionsförpliktelsen beror på årets höga inflation.

Kommunen följer rekommendation R10 från Rådet för kommunal redovisning gällande värdering och upplysning om kommunens pensionsförpliktelser. Upplysningar om förpliktelsen finns i not 26.

Risker i skatter och statsbidrag

Det finns risker förknippade med reducerade skatteintäkter till följd av ökad arbetslöshet vid en konjunkturedgång. Än mer påtaglig är risken för reducerade statsbidrag, då dessa är beroende av politiska beslut på nationell nivå vilka är svåra att förutse. Den senaste skatteprognosen visar på en jämn nominell ökning av skatteintäkter och generella statsbidrag under de kommande åren. Det finns många riktade statsbidrag som kommunerna bör söka, men problemet är att de riktade statsbidragen vuxit till att bli så många att det blir svårt att överblicka. Risken finns att kommunen missar att söka något riktat statsbidrag.

För 2022 och 2023 upptäckte Statistiska centralbyrån (SCB) fel i beräkningarna av kostnadsutjämnningen för kommuner, det finns en risk att det kan hända igen. För 2023 innebar felräkningen en minskning av de generella statsbidragen med -2,6 mnkr.

En parlamentarisk utredning håller på att se över samtliga delar av utjämningsystemet för kommuner och regioner, inklusive LSS-utjämnningen för kommuner. Utredningen, som ska vara klar i maj 2024, ska även överväga om det finns riktade statsbidrag som kan inordnas i det generella statsbidraget. Det finns en risk att Östersunds kommun kan påverkas negativt om beräkningsmodellen görs om.

Tvister

Kommunen har fyra pågående tvister. Två inom Vatten och renhållning som båda bedöms medföra minimala kostnader. De andra två tvisterna är inom byggnationer, med en uppskattad kostnad/utgift på cirka 11,5 mnkr.

1.4 Händelser av väsentlig betydelse

Under 2023 har flera byggprojekt färdigställts och verksamheten flyttats in. De färdigställda projekten är Lugnviksskolan F-9 och Odensalaskolan F-6, Förskolan Sjöängen, Förskolan Lillsjön, tillbyggnad på Marieby Skola, kommunhuset samt LSS-boendena Ardenneren och Mulbetet.

Ett nytt särskilt boende på Bangårdsgatan, med 80 lägenheter, har öppnats samtidigt som avveckling har skett av de särskilda boendena Björkbacka och Sjöängen.

I kommunhuset flyttade medarbetarna från fem förvaltningar in under slutet av år 2023 (och början av 2024). I samband med det har den interna supportfunktion startats upp, vilket innebär att alla kommunens medarbetare har "en-väg-in" via telefon, besök och självserviceportal.

Kommunen har anställt två kommunvärdar med väktarkompetens i receptionen på Medborgartorget. Deras funktion är i första hand att välkomna och vägleda medborgare som besöker kommunen samt säkerställa tryggheten för både medborgare och medarbetare.

En visningslägenhet med välfärdsteknik har iordningsställts på Solliden för att ge medborgarna och medarbetarna inom vård- och omsorg en inblick i den välfärdsteknik som finns tillgänglig för att bidra till en ökad aktivitet, trygghet, självständighet och delaktighet.

På mötesplatsen Prästgatan 58 har ett välfärdsbibliotek startats. Där finns det på onsdagseftermiddagar möjlighet att träffa personal som visar och svarar på frågor avseende välfärdsteknik samt sköter utlåning av produkter. Exempel på produkter som finns för utlåning är lampor med sensorer,

ljud/hörsel förstärkare, förstoringsglas med belysning, fjärrstyrda lampor, eluttag med timer, läkemedelspåminnare robotdammsugare med mera.

I oktober öppnade kommunen en fritidsbank i en central lokal i Östersunds centrum. Syftet med fritidsbanken är att medborgare ska kunna låna fritidsutrustning kostnadsfritt för att möjliggöra en aktiv fritid för alla. Hittills har närmare 7 000 artiklar donerats från medborgare och finns för utlåning.

Östersunds biblioteket har arbetat med flera olika utåtriktade aktiviteter för att nå fler medborgare. Bland annat har sommarlovsaktiviteter för barn och unga arrangerats såsom Sommarboken, Författarbesök, Biblioteksmästarna på Torvalla bibliotek, pop-up verksamhet och sagostunder.

För att hitta åtgärder för att förbättra luftkvaliteten i innerstaden, minska partikelhalten i luften, har åtgärder så som att våtsopa gator, vacuumsuga damm och lägga ut dammbindningsmedel provats. En analys för att få veta mer om vad partiklarna innehåller har gjorts och resultatet kommer under våren 2024.

Under år 2023 har en mängd olika digitala utvecklingsprojekt genomförts inom kommunens verksamheter för att effektivisera och höja kvaliteten på olika områden. Bland annat har snömätningssensorer hjälpt arbetsledarna att kunna beställa snöröjning med bättre och snabbare underlag, vilket också minskar transporterna. Denna teknik (mätning via sensorer) möjliggör för fler intressanta tillämpningsområden, som till exempel intelligenta skräpkorgar och automatiska notifikationer när sandfickor behöver påfyllning.

För en hållbar utveckling inom ekonomi, socialt och miljö har kommunen påbörjat ett flertal projekt. Bland annat det startas en depå som innehåller produkter med arbetskläder och skyddsutrustning samt produkter som behövs lite mer akut i verksamheten som till exempel handskar, t-shirt och mössor. Även en textilverkstad med fokus på återbruk av textilier och arbetskläder har startats där mindre lagningar av arbetskläder och samt att hitta nya användningsområden för kasserade textilier görs.

Under 2023 har ett flertal utvecklingsprojekt genomförts inom kommunen. Ett av utvecklingsprojekten är Samverkan för bästa skola. Projektet innebär att Skolverket erbjuder stöd till kommunens skolor som har låga kunskapsresultat och som bedöms ha svåra förutsättningar att förbättra elevernas resultat på egen hand samt förskolor med svåra förutsättningar. Skolverket bidrar genom riktade insatser att stärka förskolan, skolan och kommunen i arbetet med att planera, följa upp och utveckla utbildningen efter kommunens specifika mål och behov.

Skolverket stödjer kommunens Barn- och utbildningsförvaltning och de två utvalda skolorna med att beskriva och analysera sin verksamhet. I åtgärdsplanen utformar verksamheterna mål för förbättringsarbetet. Satsningar som kommunen gjort inom barn- och utbildningsverksamheten under året är bland annat att utöka antalet skolkuratorer på kommunens skolor för att förebygga psykisk ohälsa, arbetskläder i fritidshemmen och förstärkning av ledningsresurs för att hållbarheten hos kommunens ledare i grundskolan ska förbättras.

Inom kommunen pågår även ett utvecklingsarbete med att öka delaktigheten för medborgarna inom stöd, vård och omsorg. Projekten, som har genomförts under året av medarbetare tillsammans med medborgarna, har bland annat resulterat i en APP för missbruksbehandling och en förtydligad väg in till studier för medborgare som är i behov av svenska för invandrare (SFI).

Barnsäkert är ett annat projekt som länets kommuner driver tillsammans med Regionen. Ett Barnahus har startats för att barn inte ska behöva slussas runt mellan olika myndigheter så som åklagare, polis, socialekreterare, läkare samt barn- och ungdomspsykiatri utan de olika myndigheterna kommer till Barnhuset och träffar barnen där i trygg miljö.

Kommunen har arbetat aktivt med etablering av Yrkehögskoleutbildningar där kompetensen efterfrågas bland kommunens arbetsgivare.

Ecosystem Östersund ska etablera sig i Östersund. Det är en elintensiv cirkulär satsning som består av ett datacenter som ska drivas av förnybar energi och samtidigt leverera värme till en storskalig livsmedelsodling. Etableringen förväntas skapa upp till 1 000 nya arbetstillfällen till Östersund. EcoData-Center och WA3RM beräknar att investeringen totalt uppgår till 18 miljarder kronor. Det kommer även leda till en livsmedelsproduktion som kraftigt ökar Sveriges självförsörjningsgrad.

Det pågår en etableringsprocess Försvaret i Östersunds kommun. Försvarsmakten har fått i uppdrag av riksdag och regering att stärka Sveriges försvarsförmåga mot bakgrund av en osäker och instabil omvärldsutveckling. Under 2024 kommer ett beslut att tas om detaljplanen.

Flera större evenemang har genomförts i kommunen under året, exempelvis junior VM i Damhockey, Para VM i längdskidor och skidskytte, världscup i skidskytte, Storsjöcupen samt Storsjöyran.

Östersunds kommun vann priset "Sveriges främsta elitidrottskommun 2023" som utdelas av tidningen Sport och Affärer. Östersund kommer även väldigt högt i de övriga kategorierna, en tredje plats som evenemangskommun och femte plats som idrottskommun.

Åre kommun har under året ansökt om inträde i Jämtlands Räddningstjänstförbund och i slutet av året beslutade samtliga befintliga ägarkommuner om att godkänna Åre kommuns ansökan om inträde. Från och med 2024 ingår alla länets kommuner i förbundet.

I slutet av mars hölls Skogsbrandskonferensen i Östersund. Konferensen arrangerades av Jämtlands Räddningstjänstförbund tillsammans med MSB och Informationsbolaget. Konferensen hade närmare 200 besökare från räddningstjänster, skogsbolag, universitet och myndigheter samt Norge under två dagar.

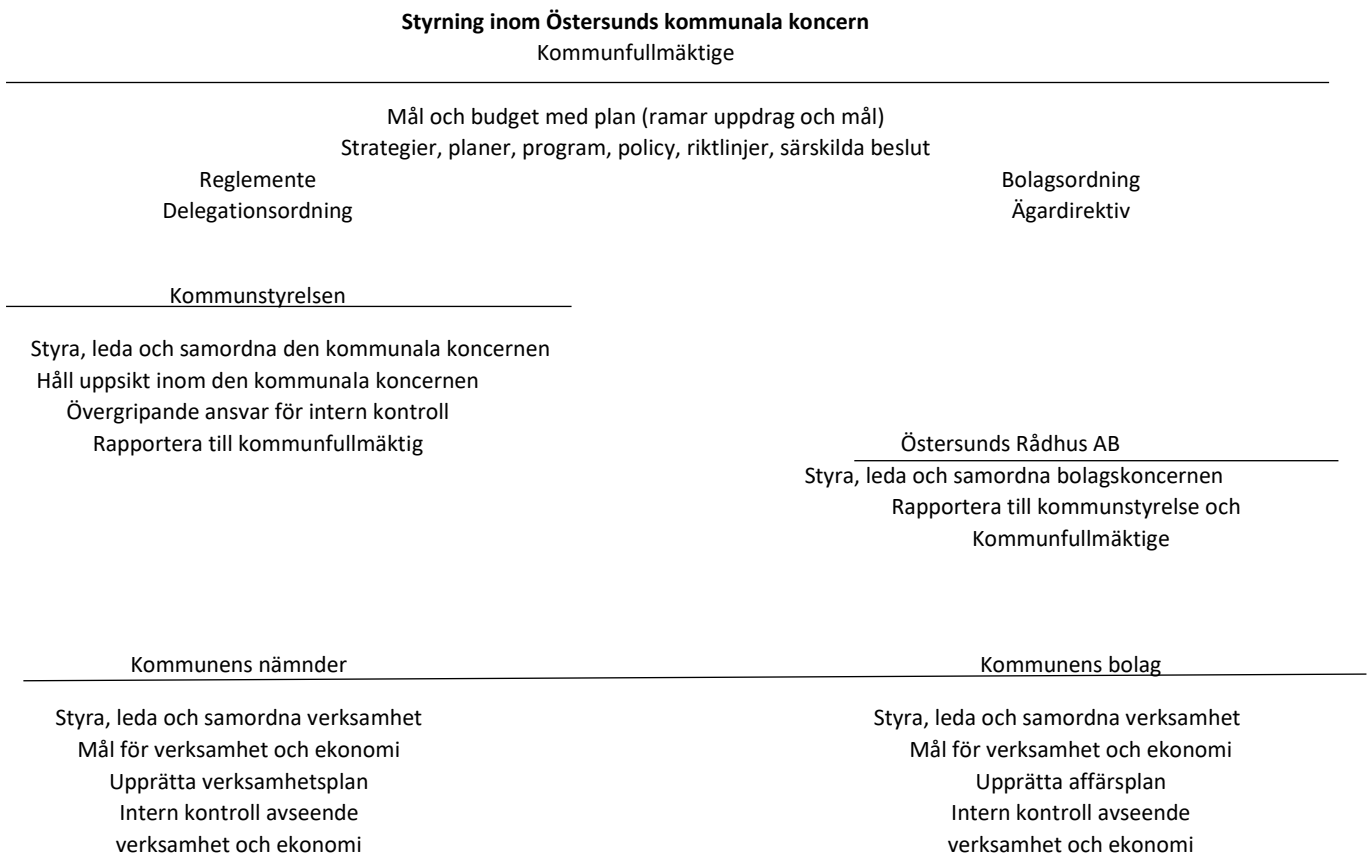
Östersundshem har under året blivit medlem i föreningen Rättvist byggande med syfte att främja en sund konkurrens, brottsfria byggen och en trygg arbetsmiljö.

I februari 2023 driftsattes Hocksjön Vindkraftspark efter två års byggtid. Det är regionens största lokalägda vindkraftspark med 23 vindkraftverk och en förväntad årsproduktion på 440 GWh. Bolaget Hocksjön Vind AB ägs till 75 % av Jämtkraft AB.

1.5 Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Ansvarsstruktur

Inom Östersunds kommunkoncern finns flera nivåer av politiskt styrda instanser – kommunfullmäktige, kommunstyrelse och nämnder samt direktioner för kommunalförbunden och styrelser för de kommunala bolagen. Därtill finns en tjänstemannaorganisation. I bilden nedan illustreras struktur och roller för styrning och uppföljning inom den kommunala koncernen.

Struktur för styrning av den kommunala koncernen

I Östersunds kommun utgår, så långt det är möjligt, styrning och uppföljning utifrån mål med verksamheterna i den kommunala koncernen. För medborgaren är det verksamheten som är väsentlig.

Ekonomiska ramar och mål för kommunens verksamhet fastställs av kommunfullmäktige, sedan är det nämnden/styrelsen som har ansvar för att verksamheten uppnår målen inom de ekonomiska ramarna.

För de kommunägda bolagen och förbunden är det i ägardirektiven kommunfullmäktige sätter målen och de ekonomiska förutsättningarna.

Centrala styrdokument

Mål- och budget

Övriga kommunkoncerngemensamma policydokument

- Riktlinjer för intern kontroll
- Arkivreglemente

- Arvodesreglemente
- Policy för styrning av kommunägda bolag
- Finanspolicy för Östersunds kommunkoncern

Mål, budget och uppföljning inom den kommunala koncernen

Kommunens långsiktiga styrning utgår från kommunfullmäktiges vision om ett hållbart samhälle.

Den långsiktiga styrningen tar sikte på 10–30 år och ger en bild av vilket Östersund som politiken vill se i framtiden. Ett viktigt styrdokument här er kommunens översiktsplan – Östersund 2040 som beskriver kommunens vilka när det gäller mark, vatten och bebyggelse. Kommunen har också beslutat om ett antal program som ska beskriva ett önskat framtida läge inom olika områden.

Grundläggande i den långsiktiga styrningen är att kommunen ska ha en god ekonomisk hushållning. Det betyder att ingen generation ska behöva betala det som tidigare generationer förbrukat.

Den långsiktiga styrningen ligger till grund för den kortsiktiga styrningen och inför varje mandatperiod beslutas vilka kommunövergripande mål som ska vara styrande för kommande period. Kopplat till de kommunövergripande målen finns en politisk text som förtydligar den politiska viljeinriktningen.

I den kortsiktiga styrningen finns ett antal styrdokument, till exempel delegationsordning och reglemente för nämnderna samt olika strategier som pekar ut prioriterade utvecklingsområden.

Utifrån den kortsiktiga styrningen samt en analys av nuläget och olika omvärldsfaktorer påverkan, tas sedan kommunens mål och budget fram.

Mål och budget är kommunens viktigaste styrdokument för det kommande året. I dokumentet beskrivs kommunens ekonomiska förutsättningar och vad politiken vill att verksamheten ska fokusera på.

Ekonomiska ramar

I Östersunds kommunkoncern bedrivs verksamheter med varierande förutsättningar, vilket innebär att ekonomiska ramar och mål inte kan utformas på samma sätt för alla verksamheter. För kommunens skattefinansierade verksamheter (till exempel skola, omsorg, gata och park) utgår resursfördelningen utifrån tidigare års budgetramar men även utifrån en analys av utfallet i senaste bokslut och aktuell prognos för innevarande år. Detta för att få en bild av de aktuella resursbehoven. För att arbeta fram en ekonomisk ram vägs även kommunens befolkningsprognos, viktiga indexförändringar för löner och inflation, ambitionsförändringar samt eventuella effektiviseringsbehov in i det slutliga förslaget till resursfördelning. Kommunens avgiftsfinansierade verksamheter som är reglerade enligt självkostnadsprincipen (vatten, avlopp och renhållning) utarbetar budgetar utifrån fullmäktiges beslut om taxa. Som huvudprincip, om inte särskilda omständigheter råder, ska dessa verksamheter anpassa kostnaderna i förhållande till taxeintäkterna. För affärsdrivande verksamheter, som verkar på en konkurrensutsatt marknad såsom Storsjöbadet, Östersunds Camping samt Gräfsåsens Avfallsanläggning, fastställer fullmäktige resultatkrav, som ligger till grund för budgetarbetet.

Planering året innan budgetåret

Syftet med den årliga planeringsprocessen är att skapa prioriterade och tydliga uppdrag för att nå kommunens långsiktiga mål och utifrån uppdragen besluta om budget och ägardirektiv. För mer information om kommunens budgetprocess:

<https://www.ostersund.se/kommun-och-politik/sa-styrs-kommunen/b.-sa-tar-kommunen-fram-mal-och-budget.html>

Uppföljning under budgetåret

Kommunen följer upp mål och budget tre gånger per år. Det sker i en delårsrapport per april, delårsbokslut per augusti och i årsredovisningen. Även de bolag och förbund som ingår i den sammanställda redovisningen i årsbokslutet lämnar underlag till uppföljningarna i april och augusti som lämnas till kommunfullmäktige.

Utöver ovanstående uppföljning görs månadsrapporter per februari, mars, maj, september, oktober och november inom kommunen som delges kommunstyrelsen.

Bokslut och årsredovisning

Arbetet med den kommunala koncernens bokslut och kommunens årsredovisning följer följande process:

Januari: Den löpande uppföljningen för kommunens nämnder avslutas, efter budgetåret, med nämndernas årsbokslut.

Februari-mars: Bolagens årsbokslut och kommunens årsredovisning avslutas. Årsredovisningen innehåller koncernövergripande analyser samt uppföljning av koncernens resultat samt kommunens mål och bolagens ägardirektiv. Revisionen gör en granskning av nämndernas årsbokslut och kommunkoncernens årsredovisning.

Innan 15 april: Kommunstyrelsen överlämnar kommunens årsredovisning till kommunfullmäktige.

April alternativt i maj: Kommunfullmäktige fastställer årsredovisningen samt beslutar om ansvarsfrihet för kommunstyrelsens och nämndernas ledamöter.

Uppsiktsplikt

Kommunstyrelsen ansvarar för att hålla uppsikt över hela den kommunala koncernen, samt verksamhet enligt avtalsamverkan och verksamhet i kommunalförbund som kommunen är medlem i. Uppsiktsplikten tar sin utgångspunkt i budget, flerårsplan, ägardirektiv, Kommunstyrelsens kontrollplan för uppsikt samt nämndernas verksamhetsplaner. Utöver delårsrapporterna per april och augusti rapporterar nämnderna månadsrapporter för februari, mars, maj, september, oktober och november som delges kommunstyrelsen. Väsentliga avvikelser mellan utfall och plan analyseras och bedöms för att eventuella åtgärder ska kunna beslutas i tid.

Uppsiktspliktens genomförande tar sin utgångspunkt i budget, flerårsplan, ägardirektiv samt nämnds- och affärsplaner och följer den ordinarie uppföljningsprocessen.

För att säkerställa Kommunstyrelsens uppsiktsplikt tas en kontrollplan fram där det görs riskanalyser på de kommunövergripande processer som Kommunstyrelsen ansvarar för. Dessa följs upp och återrapporteras två gånger per år till Kommunstyrelsen där både mindre och större avvikelser kan lyftas vid behov. Arbetet med intern kontroll, vilket beskrivs under nästa rubrik, är också en del av uppsiktsplikten.

Intern kontroll

Målet med internkontrollarbetet är att med rimlig grad av säkerhet uppnå; ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet, tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten samt efterlevnad av lagar och regler. Arbetet styrs av kommunallagen och regleras i kommunens styrdokument Riktlinje för intern kontroll och styrning.

Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för att det finns en god internkontroll inom hela kommunen. Ansvaret innefattar bland annat upprättande av organisation för internkontroll, utformning av reglemente samt årlig sammanställning och utvärdering av kontrollsystemet.

Nämnderna ansvarar för internkontrollen av den egna verksamheten. Detta görs framför allt med hjälp av upprättandet av internkontrollplaner. De ansvarar för att risk- och konsekvensanalys genomförs, att årliga planer för internkontroll upprättas, genomförs, följs upp och rapporteras. Brister sammanställs i en årlig åtgärdsrapport och korrigerande åtgärder vidtas.

Kommunstyrelsen säkerställer att nämnderna tar fram internkontrollplaner och att detta görs i enlighet med kommunens riktlinje genom åiterrapportering i Kommunstyrelsens kontrollplan för uppsikt.

Revision

Revisionens uppdrag är att granska den kommunala verksamheten och att pröva om de förtroendevalda har utfört sitt uppdrag på ett bra sätt. I detta ingår att granska om verksamheten följer fullmäktiges beslut och uppdrag, att verksamheten bedrivs inom de ekonomiska ramarna samt om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig. Revisorerna granskar också om räkenskaperna är rättvisande.

Revisorerna ska varje år lämna en revisionsberättelse till fullmäktige som ska innehålla ett uttalande om de anser att ansvarsfrihet ska beviljas eller inte för styrelse, nämnder och fullmäktigeberedningar.

Revisorerna genomför årligen, utifrån upprättad riskanalys, grundläggande granskning av styrelse, nämnder och fullmäktigeberedningar som kompletteras med fördjupade granskningar inom olika områden. Efter genomförd granskning överlämnar revisionen rapporten till den granskade nämnden för åtgärd samt begäran som svar. Revisionsrapporterna är diarieförda i kommunens ärendehanteringssystem och finns även på kommunens externa websida.

Bland de förtroendevalda revisorerna utser fullmäktige lekmannarevisorer som granskar kommunens företag.

Revisionens granskning, utfall och nämnders kommentarer går att läsa om i årets revisionsrapporter. Under 2023 har revisionens granskning omfattat bland annat socialsekreterarnas arbetsmiljö, personal- och kompetensförsörjning, resurser till barn i behov av särskilt stöd, fastighetsunderhåll och strategisk lokalförsörjning, vattenförsörjning, ledning och samordning av gemensamma funktioner, läkemedelshantering samt kostnadskontroll investeringar.

Uppföljningar har genomförts av tidigare granskningar avseende ärendehantering och samverkan kring barn och unga med psykisk ohälsa.

Kommunstyrelse samordnar nämndernas ansvar för den interna kontrollen. Som utgångspunkt finns en riktlinje för intern kontroll, vilken beslutats av kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen ska

- 1) ha uppsikt över det koncernövergripande internkontrollarbetet och
- 2) följa upp den interna kontrollen inom den kommunala koncernen. Rapportering inom kommunen sker i samband med övrig uppföljning, tre gånger per år samt inom ramen för Kommunstyrelsens kontrollplan för uppsikt.

1.6 Ett hållbart Östersund

Kommunfullmäktiges vision är ett demokratiskt, socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbart Östersund. För att uppnå visionen finns åtta kommunövergripande mål.

1. I Östersunds kommun har vi en tillväxt som är jämställd och ekonomiskt hållbar, där alla känner sig delaktiga

2. I Östersunds kommun har vi en trygg och tillgänglig infrastruktur där både stad och landsbygd växer på ett smart och hållbart sätt

3. I Östersunds kommun har vi ett positivt företagsklimat och medborgarna har arbete och bostad

4. I Östersunds kommun ska alla barn och elever klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt livslånga lärande

5. I Östersunds kommun finns goda förutsättningar för en meningsfull fritid och ett aktivt liv

6. I Östersunds kommun får medborgarna stöd, vård och omsorg och lever ett självständigt liv

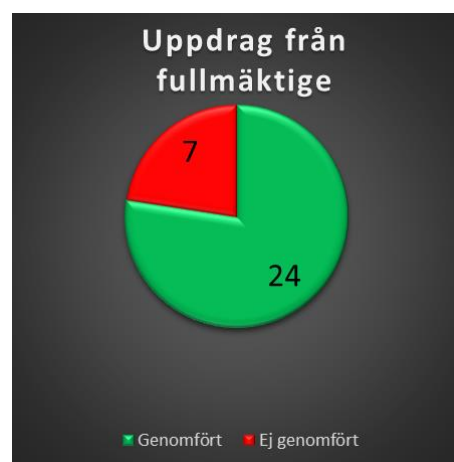
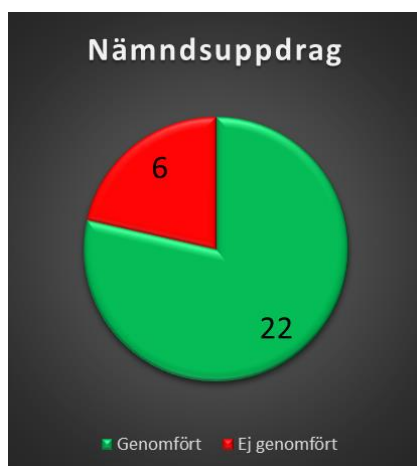
7. I Östersunds kommun bedrivs ett effektivt arbete för minskad miljö- och klimatpåverkan

8. I Östersund är kommunen en modern och attraktiv arbetsgivare

Till vart och ett av Kommunfullmäktiges åtta mål finns en politisk text kopplat vilken anger den politiska inriktningen för mandatperioden. I de årliga budgetarna bryts dessa politiska texter och de ställningstaganden som görs ner i politiska uppdrag. Uppföljning av målen görs dels utifrån nyckeltalen, de politiska uppdragen, investeringar. Även upplevelsen från medborgarna samt de som nyttjar kommunala tjänster exempelvis brukare, elever och företag tas med i bedömningen.

I mål och budget för år 2023 fanns det totalt 31 fullmäktigeuppdrag av dessa har 24 genomförts och 7 har inte genomförts under året. Nämnduppdragen var 28 till antalet och 22 av dessa blev genomförda. Genomförandegraden är ungefär densamma som föregående år med ca 77 % genomförda uppdrag.

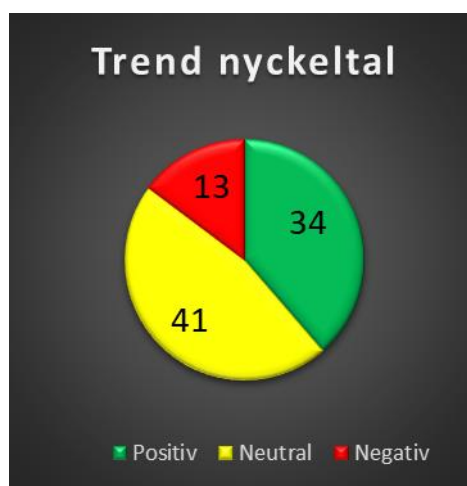
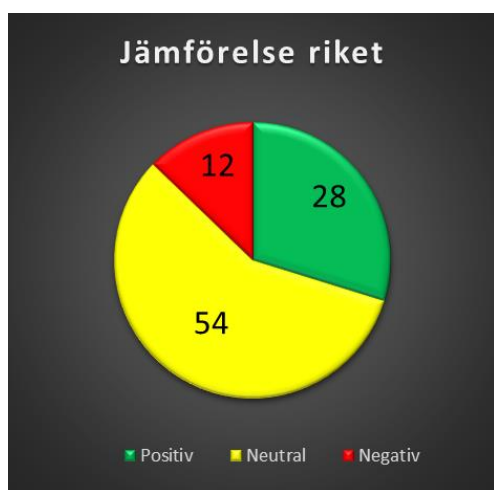

För att bedöma måluppfyllnaden för Kommunfullmäktiges åtta mål finns det totalt 127 politiska nyckeltal i mål och budget 2023. Syftet med dessa är att ur olika synvinklar visa hur kommunen ligger till i jämförelse med riket, och om Östersunds trend är på väg åt rätt håll.

Som helhet bedöms nyckeltalen som positiva. Jämförelser med riket visar att Östersunds kommun befinner sig i mittenskiktet bland Sveriges kommuner på mer än hälften av nyckeltalen och att det är fler nyckeltal som är gröna där kommunen placerar sig bland de 25 % bästa kommunerna i landet, jämfört med röda nyckeltal där kommunen placerar sig bland de 25 % sämsta kommunerna i landet.

Trenden för Östersunds kommun visar att för nästan hälften av nyckeltalen är trenden neutral det vill säga att ingen större förbättring eller försämring har skett. Precis som i jämförelse för riket är det dock fler gröna nyckeltal än röda vilket visar att flertalet nyckeltal har en positiv utveckling.

Under respektive Kommunfullmäktige mål i denna rapport går det att se nyckeltalen och utläsa trenden samt jämförelse mot riket i stort. I kolumnerna med nyckeltalen färgläggs trend enligt följande; rött – försämring, gult – oförändrat och grönt – förbättring. I jämförelse med riket innebär färgsättningen; rött – sämsta 25 % av kommunerna i Sverige, gult – 50 % i mitten av Sveriges kommuner samt grönt – 25 % bästa kommunerna i Sverige. För nyckeltal där ingen färg redovisas beror detta på att nyckeltalet inte ämnar sig för jämförelse.

För mer information om de olika uppdragen och nyckeltalen hänvisas till kommunens webb:

<https://ostersund.se/kommun-och-politik/kommunens-mal-och-budget.html>

1.7 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Utvärdering av god ekonomisk hushållning

En kommun ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och även i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer, det vill säga god ekonomisk hushållning ska präglade hela den kommunala koncernen. Det är fullmäktiges uppgift att besluta om riktlinjer och mål för god ekonomisk hushållning. Nedan följer en avstämning och utvärdering av god ekonomisk hushållning i Östersunds kommun samt en avstämning av avkastningskrav enligt ägardirektiv.

Slutsatser avseende god ekonomisk hushållning

Finansiellt perspektiv

Årets resultat 2 %	Soliditet minst 38 %	Nettoinvesteringar 10 %	Underhåll minst 106 kr/kvm
--------------------	----------------------	-------------------------	----------------------------

Det planerade resultatet i budget 2023 nådde inte god ekonomisk hushållning. Kommunens resultat 2023 överträffade budgeten och uppgår till 643,3 mnkr det vill säga motsvarande **13,2 %** av

skatteintäkter, utjämning och statsbidrag. Riktvärdet är 2 % av skatteintäkter, utjämning och statsbidrag vilket motsvarar 97,5 mnkr. De senaste fem åren har resultatet i snitt legat på 6,3 % vilket är 4,3 % bättre än riktvärdet. Resultatet har gett utrymme för planerad kostnadsökning i avskrivningar och finansiella kostnader samt bidrar till bufferten i de kommande årens budgetar.

Årets resultat efter balanskravsjusteringar beräknas för att kunna exkludera poster som enskilda år kan ha stor inverkan på resultatet men som inte hör till den ordinarie verksamheten som till exempel realisationsvinster och orealiserade vinster/förluster i värdepapper. Årets resultat efter balanskravsjusteringar för 2023 motsvarar 11,8 % av skatter och generella statsbidrag och snittet de senaste fem åren ligger på 5,7 %.

Soliditeten är **46,0 %**. Trots höga investeringar och ökning av pensionsförpliktelsen nås riktvärdet att soliditeten ska vara 38 % eller högre. Den extra utdelning på 490 mnkr från Östersunds Rådhus AB har varit en medveten strategi för att balansera de senaste årens höga investeringar så att kommunen har en långsiktig hållbar ekonomisk utveckling. De kommande årens höga investeringsbehov kan komma att påverka soliditeten negativt om inte resultatnivåerna höjs för att motverka det. Soliditeten har i snitt varit 43,4 % de fem senaste åren.

Under 2023 har investeringarna överskridit satt riktvärde och uppgår till 17,8 % av skatter och generella statsbidrag. Riktvärdet, 10 %, motsvarar 487,7 mnkr och utfallet blev 867,1 mnkr (inklusive försäljningar och investeringsbidrag). De senaste årens höga investeringarna har lett till ökat upplåningsbehov och ökade avskrivningar, men på grund av den extra utdelning som gjordes under 2023 har inte upplåningsbehovet varit lika stort. Räntor och avskrivningar har ökat jämfört med föregående år men har rymts inom årets resultat.

Kommunen kommer inte upp i den satta nivån för fastighetsunderhåll, utfallet blev 87 kr/kvm år 2023, det akuta underhållet är fortfarande dominerande och uppgår till 60 kr/kvm. De ombyggnationer av fastigheter som finns med i planeringen för närvarande torde minska det akuta underhållet på sikt. Ett arbete med inventering av det underhållsbehovet i kommunens fastigheter har påbörjats under 2023 och ska generera tillförlitliga långsiktiga underhållsplaner för fastigheterna. Extra medel i investeringsbudgeten har avsatts för ökat underhåll av fastigheter med 83 mnkr för år 2024, 100 mnkr 2025 och 100 mnkr 2026 för att lösa det eftersatta underhållet.

De finansiella riskerna för kommunen är hanterade i enlighet med kommunens riktlinjer i kommunkoncernens finanspolicy.

Verksamhetsperspektiv

Nettokostnadsavvikelse högst +/- 5 %	Högst 10 % av KKIK-måtten röda
--------------------------------------	--------------------------------

Nämnderna redovisar ett resultat på -23,4 mnkr jämfört med budget. Effektiviseringarna för året har till stora delar genomförts trots ett ansträngt läge inom verksamheterna med att hantera den höga inflationen som är en följd av kriget Ukraina. Utvecklingen av nettokostnadsavvikelsena för 2022 visar på att två av sex verksamhetsområden når satta riktvärden, det är grundskola och äldreomsorg. Fritidshem och gymnasieskola ligger under -5 %, vilket innebär att dessa verksamheter har lägre kostnader än riktvärdet, -7,9 % respektive -7 %. De två verksamhetsområden som ligger över +5 % är förskola, 7,5 % och individ- och familjeomsorg, +27,6 %. Totalt har nettokostnadsavvikelsen ökat med 7 mnkr från 115 till 122 miljoner kronor. Positivt är att nettokostnadsavvikelsen inom individ- och familjeomsorg har minskat även år 2022 från 29,6 % till 27,6 % vilket motsvarar 2 mnkr.

Nettokostnadsavvikelsen för grundskolan har legat under beräknad kostnad de senaste åren men mellan åren 2021 till 2022 har kostnaden ökat med 42 mnkr och är nu +3,5 %.

Inrapportering av KKiK-måtten (Kommunens Kvalitet i Korthet) har under år 2023 varit god. Värdet röda mått ligger 7,5 % och är en förbättring mot 2022 då värdet var 9,5 %. De röda värdena i KKiK (3 st) finns inom området stöd och omsorg. De röda måtten är "Ej återaktualiserade vuxna personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd", "Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg – helhetssyn" och "Kostnad funktionsnedsättning totalt".

Inom måttet "Ej återaktualiserade vuxna personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd" pågår bland annat ett stort arbete inom Social- och arbetsmarknadsnämnden som förväntas ge god effekt inför kommande år. Inom måttet "Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg" har värdet har sjunkit från 75 till 64. Aktiviteter genomförs utifrån handlingsplan för att höja kvaliteten på boendemiljön. Inför 2024 är en aktivitetssamordnare är anställd med syfte att förbättra nöjdhet utifrån de aktiviteter som genomförs på särskilda boenden. Ett kontinuerligt samarbete med måltidsservice pågår för att förbättra nöjdheten avseende maten samt för att förbättra måltidssituationen på de särskilda boendena för äldre.

Måttet "Kostnad funktionsnedsättning" visar att Östersunds kommun ligger högst i riket när det gäller kostnad per invånare, 15 198 kr/inv. När man tar hänsyn till nettokostnadsavvikelsen som jämför nettokostnaden med referenskostnaden ("statistiskt förväntad" kostnad) ligger kommunen -2,9 %, vilket motsvarar 23 mnkr lägre kostnader än jämförbara kommuner. Nettokostnadsavvikelsen inom LSS-området påverkas av kommunens beslut om insatser och inte strukturella faktorer. Kommunen arbetar kontinuerligt med att säkerställa att fattade LSS-beslut görs i enlighet med rättspraxis.

Sammanvägd bedömning

Den sammanvägda bedömningen är att kommunen har en stark finansiell ställning men inte god ekonomisk hushållning utifrån de sex kriterier som är beslutad av kommunfullmäktige i riktlinjen för god ekonomisk hushållning.

Bedömningen om att kommunen har en stark finansiell ställning görs utifrån att soliditeten är god och resultatnivåerna höga.

Resultatnivåerna, både redovisat resultat och balanskravsresultat, för året och under en femårsperiod ligger över målvärdet på 2 %. Soliditeten ligger fortfarande över det satta målet och låneskulden ökar måttligt i jämförelse med investeringarna.

Kvaliteten i kommunens verksamheter utifrån KKiK-måtten har blivit bättre och når målet i riktlinjen för god ekonomisk hushållning, men det finns fortfarande behov av förbättringar främst inom området stöd- och omsorg.

När det gäller Nettokostnadsavvikelserna har kostnaderna ökat på totalen och uppgår nu till 122 mnkr, dock redovisar bara två verksamhetsområden högre kostnadsavvikelse än måttet. Individ- och familjeomsorg samt Förskola. Avvikelsen låg på 27,6 % (71 mnkr) högre år 2022 för Individ- och familjeomsorg samt 7,5 % (32 mnkr) för förskola än vad strukturen motiverar. Det som är positivt är att en sänkning har skett inom båda områdena mellan 2022 och 2021. En del av den totala nettokostnadsavvikelsen beror på politiska prioriteringar, vilka i den nuvarande budgetmodellen är svåra att identifiera. Kommunen behöver analysera nettokostnadsavvikelsen inom alla verksamhetsområdena, för att kunna påvisa inom vilka områden avvikelsen beror på medvetna politiska prioriteringar. Det pågår ett arbete med en ny resursfördelningsmodell där det kommer bli väldigt tydligt vad som är politiska

prioriteringar. Den nya budgetmodellen, om beslut fattas, kommer att användas i samband med framtagandet av budget 2026.

Utmaningar

Det finns utmaningar både finansiellt och verksamhetsmässigt i framtiden. Finansiellt är de höga investeringsutgifterna som ligger i budget 2024 och plan 2025–2026 i kombination med lågt budgeterade resultat som kan komma att påverka soliditeten negativt framgent. Om investeringsutgifterna ligger kvar på de planerade nivåerna kommande år behöver kommunen höja resultatkravet för att öka självfinansieringsgraden av investeringarna.

Den fastställda färdplanen att bli 75 000 invånare kommer kräva stora investeringar i infrastruktur och välfärd. För att klara den utmaningen kommer kommunen behöva öka resultatnivåerna under växtperioden för att bibehålla en god finansiell ställning och god ekonomisk hushållning.

Underhållet på kommunens fastigheter är också en stor utmaning, där kommunfullmäktige har fattat beslut att avsätta totalt 283 mnkr under perioden 2024–2026 för att minska det eftersatta underhållet.

Kommunen har även en stor utmaning i att analysera nettokostnadsavvikelsen inom alla verksamhetsområdena för att kunna påvisa inom vilka områden avvikelsen beror på medvetna politiska prioriteringar alternativt en mindre effektiv verksamhet än jämförbara kommuner. Det behöver också göras ett arbete med att bibehålla och höja kvaliteten inom de tre verksamhetsområden som följs upp inom KKIK.

Avstämning ägardirektiv

Östersunds Rådhus AB ägs av kommunen för att kunna tillämpa gällande lagstiftning kring koncernbidrag. Bolaget har en viktig roll i samordningen av de kommunala bolagen i syfte att uppnå ett optimalt resursutnyttjande, samordning av verksamheterna inom kommunkoncernen samt effektivt och offensivt bidra till att förstärka kommunens strategiska tillväxtområden.

Bolaget har erhållit en aktieutdelning från Jämtkraft AB på 490 mnkr. Bolaget har delat ut 576,4 mnkr till kommunen. Bolaget har fortsatt arbetet med att skatteoptimera och för 2023 har det gett 3,8 mnkr lägre skattekostnad inom koncernen.

Koncernenhet	Mål	Utfall	Föregående år
Östersundshem AB	Soliditet lägst 40 % (20 %)	62 %	62 %
	Överskottsgrad 36 %	36 %	37 %
Jämtkraft AB	Soliditet 25-45 % rullande 48 månader	38,6 %	39,2 %
	Räntabilitet 10 % på EK 48-månaders medeltal	19,4 %	17,5 %
Biogas i Jämtland-Härjedalen AB	Uppföra en biogasanläggning med drifts start vid halvårsskiftet 2025	Pågår enligt plan	
Jämtlands Gymnasieförbund	Budget i balans	-0,9 mnkr	0,6 mnkr
Jämtlands Räddningstjänstförbund	Budget i balans	-3,4 mnkr	-3,0 mnkr

Jämtlands Gymnasieförbund och Jämtlands Räddningstjänstförbund uppfyller inte målet om en budget i balans enligt ägardirektiven för 2023. Den samlade bedömningen är att uppdragen i bolagens ägardirektiv i hög grad är genomförda.

1.8 Resultat och ekonomisk ställning

Resultatutveckling

Resultat	2023	2022	2021	2020	2019
Koncern (Mnkr)	822,7	1 294,0	852,6	391,2	398,3
Koncernens resultat i förhållande till kostnaderna (%)	5,9	9,2	8,1	4,5	3,9
Kommun (Mnkr)	643,3	176,1	239,5	172,2	125,8
Kommunens resultat i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag (%)	13,2	3,8	5,4	4,1	3,1

Ovanstående tabell visar att koncernens resultat legat högt de senaste tre åren.

2023 redovisar koncernen ett resultat på 822,7 mnkr. Årets resultat jämfört med föregående år har påverkats lägre priser och lägre volym på elförsäljning, lite lägre försäljning av stödtjänster till Svenska kraftnät, en framgångsrik hantering av krafthandelsportföljer och pensionsmedelportfölj, lägre reavinster samt högre skatteintäkter.

2022 redovisade koncernen ett resultat på 1 294 mnkr. Resultatet påverkades främst av högre skatteintäkter, reavinst vid försäljning av hyresrätter, ökade elpriser, ökad volym såld el i elprisområde tre och fyra.

Kommunens resultat för 2023, 643,3 mnkr, beror främst på en extra utdelning från Östersunds Rådhus AB på (490,0 mnkr), högre skatteintäkter (78,1 mnkr) och generella statsbidrag (19,2 mnkr), jämfört med budget, värdeökning av pensionsmedelsportföljen under året (81,2 mnkr).

Kommunens resultat för 2022, 176,1 mnkr, berodde främst på högre skatteintäkter (83,7 mnkr), Generella statsbidrag (24,6 mnkr), värdeminskning av pensionsmedelsportföljen (-52,8 mnkr), differentierat PO (32,7 mnkr) samt att nämnderna inklusive buffertar redovisar överskott (64,2 mnkr).

Intäkter och kostnader

Koncernen	2023	2022	2021	2020	2019
Verksamhetens intäkter (mnkr)	10 706,7	11 348,6	7 270,1	5 496,1	7 159,6
Förändring (%)	-5,7	56,1	32,3	-23,2	-4,2
-Varav exploateringsintäkter	8,6	9,8	4,7	6,7	5,7
-Varav riktade bidrag	362,3	370,8	345,0	288,9	200,8
Verksamhetens kostnader inklusive avskrivningar (mnkr)	-14 672,9	-14 689,4	-11 169,8	-9 268,1	-10 803,5
Förändring (%)	-0,1	31,5	20,5	-14,2	-3,0
-Varav pensionskostnader	439,4	287,7	316,2	285,7	272,2
-Varav exploateringskostnader	0,5	6,3			
Verksamhetens nettokostnader (mnkr)	-3 966,2	-3 340,8	-3899,7	-3 772,0	-3 643,9
Förändring (%)	18,7	-14,3	3,4	3,5	-0,6
Skatteintäkter och statsbidrag (mnkr)	4 877,1	4 624,4	4 401,2	4 205,4	4 026,6
Förändring (%)	5,5	5,1	4,7	4,4	4,9
-Varav generella statsbidrag och utjämning	1 383,4	1 275,2	1 236,5	1 200,2	1 032,8
Finansnetto (mnkr)	-88,2	10,4	351,1	-42,2	15,6
Förändring (%)	-948,1	-97,0	932,0	-370,5	312,0

Koncernen

En grundläggande förutsättning för att uppnå och vidmakthålla god ekonomisk hushållning är att balansen mellan löpande intäkter och kostnader inklusive finansnetto är god.

Verksamhetens intäkter har minskat med 5,7 % från föregående år trots att resultat från intresseföretag efter skatt från och med 2023 redovisas som verksamhetens intäkter. Minskningen beror i huvudsak på lägre elpriser och lägre elproduktion.

Verksamhetens kostnader minskade med 0,1 % och beror huvudsakligen på ökade avskrivningskostnader kopplade till koncernens höga investeringsvolym samt ökade verksamhetskostnader som påverkats av den höga inflationen till den höga inflationen.

Finansnettot har minskat med 948,1 % och beror på ökade räntekostnader och att resultat från intresseföretag från och med 2023 redovisas under verksamhetens intäkter.

Kommunen

Verksamhetens intäkter har ökat med 5,3 % (60,1 mnkr) jämfört med föregående år.

Ökningen av försäljningsintäkter, 11,2 mnkr beror på ökade intäkter av försäljning av mat till äldre 3,5 mnkr, högre virkesförsäljning 1,0 mnkr, försäljning till koncernbolag 1,8, högre beläggning på Östersunds camping 0,5 mnkr, högre intäkter på fritidsanläggningar, 1 mnkr.

Taxor och avgifter har ökat med 22,4 mnkr och beror på ökad VA taxa 7,9 mnkr, i enlighet med planerade årliga ökning av VA-taxan i samband med byggandet av nytt Vattenverk, ökad renhållningstaxa med 2,6 mnkr, utökat område samt ökning av parkeringsavgifter 2,3 mnkr, ökade barnomsorgsavgifter med 7,3 mnkr, ökning av avgifterna för vård- och omsorg kopplat till ökningen av prisbasbeloppet (8,7 %) med 3,7 mnkr. Inom samhällsbyggnad har taxorna minskat med 2 mnkr på grund av att livsmedelsdebiteringen övergått till efterhandsdebitering samt att bygglovsärendena gått ner.

Försäljning av verksamheter och konsulttjänster har ökat med 17,3 mnkr och beror på ökad försäljning inom av verksamheterna elevhem och personliga ombud till andra kommuner samt eftersläpande intäkter från regionen, 8,8 mnkr, högre försäljning av elevplatser inom grundskola, anpassad grundskola och fritidshem till andra kommuner 1,4 mnkr, snöbortforsling privata markägare 1,1 mnkr, ökat försäljning av städ och mat till Jämtlands Gymnasieförbund, 2,4 mnkr, markrenhållning 0,9 mnkr.

Verksamhetens kostnader har ökat med 8,9 % (467,6 mnkr) jämfört med föregående år. Personalkostnaderna har ökat med 176,5 mnkr och beror till huvudsak på den löneutfallet som landade på X % för 2023. Pensionskostnaderna ökade med 128,1 mnkr och beror på en hög skulduppräkningskopplat till inflationen (prisbasbeloppet) samt ett nytt avtal för avgiftsbestämd ålderspension där premierna höjdes med 1,5 %. Lämnade bidrag har ökat med 18,5 mnkr Köp av verksamhet har ökat med 139,2 mnkr och er hänförligt till prisplatsuppräknings samt utökat antal barn i fristående skolor med 29,9 mnkr, ett nytt särskilt boende 16,3 mnkr, högre kostnad för köp av gymnasie- och anpassad gymnasieskola, 28,1 mnkr, vinterväghållning 7,9, beläggningsarbeten 16 mnkr, färdtjänst 2 mnkr samt transport av avfall 15 mnkr. Ökningen av lokal-markhyror samt övriga fastighetskostnader beror på högre kostnader för el, fjärrvärme och övriga uppvärmningsbränslen samt ökade externa hyror på grund av fler bostäder och lokaler samt hyresökningar.

Delar av avvikelserna mellan åren beror på att kommunen ändrade kodplan inför 2023 och det behöver justeras vilka konton som används i bokföringen för vissa intäkter och kostnader.

Avskrivningarna har ökat med 15,9 % (40,5 mnkr) jämfört med föregående år. Det är en följd av de stora bygginvesteringarna som färdigstälts.

Finansnettot har ökat med 662,5 mnkr jämfört med föregående år. Det beror främst på utdelning från Östersunds Rådhus AB med totalt 576,4 mnkr (ingen utdelning föregående år) samt att pensionsmedelsportföljen hade ett resultat som var 154,6 mnkr bättre än föregående år (-73,4).

Ett mått på balans i kommunens ekonomi är nettokostnadsandelen som innebär att samtliga löpande kostnader inklusive finansnetto relateras till kommunens skatteintäkter. Om kommunen ska leva upp till kravet enligt Riktlinjer för God ekonomisk hushållning krävs en nettokostnadsandel som inte överstiger 98 %. Den justerade budgeten gav en nettokostnadsandel på 99,7 % och för 2023 blev utfallet 86,8 %.

Kommunen	2023	2022	2021	2020	2019
Verksamhet	93,4%	89,7%	92,6%	91,9%	95,0%
Avskrivningar	6,1%	5,5%	5,3%	5,2%	5,0%
<i>Nettokostnadsandel exklusive finansnetto</i>	99,5%	95,2%	97,9%	97,0%	99,9%
Finansnettot	-12,6%	1,0%	-3,3%	-1,1%	-3,1%
Nettokostnadsandel	86,8%	96,2%	94,6%	95,9%	96,9%

Koncernens investerings- och finansieringsverksamhet

Koncernens nettoinvesteringar i im- och materiella anläggningar uppgick till 2 034 mnkr (2 593). I snitt har den kommunala koncernen investerat 1 647 mnkr per år de senaste fem åren. År 2023 och 2022 får därför betraktas som år med mycket högt investeringsutfall. Samtidigt är det fortsatt stora investeringsvolymerna planerade för de närmaste tre åren.

Koncernen har även gjort investeringar i finansiella anläggningstillgångar under femårsperioden med 765 mnkr.

Den långfristiga skulden uppgick på balansdagen till 8 230 mnkr, en nettoökning med 31,7 procent från föregående år. Skulden de senaste fem åren har ökat med 3 339 mnkr. Den sjunkande självfinansieringsgraden av investeringar bidrar till den högre ökningstakt av den långfristiga skulden. Koncernens skuld fluktuerar även utifrån minoritetens andel i Jämtkraft.

Investeringar och långfristig skuld	2023	2022	2021	2020	2019
Koncern					
Nettoinvesteringar (mnkr)	2 542	2 655	1 859	915	1 027
<i>Varav investering i im- och materiella tillgångar</i>	2 034	2 593	1 761	864	981
- Förändring (%)	-21,6	47,2	103,9	-12,0	-3
Långfristig skuld (mnkr)	8 511	6 845	5 628	5 276	5 118
- Förändring (%)	24,3	21,6	6,7	3,1	2,0
Internt tillförda medel	1 449	1 572	1 199	1 013	909
Självfinansieringsgrad (%)	57,0	59,2	64,5	110,8	88,5
Kommun					
Nettoinvesteringar (mnkr)	864	1 130	667	503	368
<i>Varav investering i im- och materiella tillgångar</i>	867	1 122	648	475	330
Förändring (%)	-24	69	33	37	-12
Långfristig skuld (mnkr)	8 230	6 577	5 315	4 899	4 892
- <i>Vara kommunens egen låneskuld</i>	1 245	945	470	370	370
Förändring (%) (<i>egen låneskuld</i>)	31,7	101,1	27,0	0,0	39,6
Internt tillförda medel	988	518	451	423	320
Självfinansieringsgrad (%)	114,3	45,9	67,5	84,1	86,9

2023 har kommunen kunnat självfinansiera sina investeringar till 114,3 %. Låneskulden har ökat med 300 mnkr och den egna likviditeten har ökat med 99 mnkr.

Inför år 2023 budgeterade kommunen för 807 mnkr i investeringar och utfallet blev 867 mnkr inklusive investeringsbidrag på 4,8 mnkr. För att kunna beräkna genomförandegraden så har utfallet justerats med prisförändringar jämfört med budget. Genomförandegraden för 2023 uppgår till 86 % totalt för hela kommunen.

För mer detaljerad genomgång av budgetavvikelser per nämnd hänvisas till respektive nämnds verksamhetsberättelser.

Nettoinvesteringar, exkl finansiella, i relation till avskrivningar

Nyckeltalet visar i vad mån koncernen reinvesterar i den takt som anläggningstillgångarna minskar i värde genom årliga avskrivningar. För att inte urholka koncernens anläggningsskapital bör nettoinvesteringarna minst ligga på samma nivå som avskrivningarna. Den senaste femårsperioden har nettoinvesteringarna överstigit avskrivningarna med 5 023 mnkr vilket innebär att koncernens anläggningsskapital ökat i samma utsträckning. Kommunens nettoinvesteringar har under samma period överskridit avskrivningarna med 2 247 mnkr.

	2023	2022	2021	2020	2019
Koncernen					
Nettoinvesteringar (Mnkr)	2 034	2 593	1 761	864	981
Avskrivningar (Mnkr)	762	625	746	516	561
Nettoinvesteringar/avskrivningar (%)	267	415	236	167	175
Kommunen					
Nettoinvesteringar (Mnkr)	867	1 122	648	475	330
Avskrivningar (Mnkr)	293	254	232	216	200
Nettoinvesteringar/avskrivningar (%)	296	442	279	220	165

Finansnetto

2023 års finansnetto är mycket lägre än föregående år. Det beror huvudsakligen på högre räntor samt förändrad redovisning av resultat från intresseföretag som från och med 2023 redovisas under verksamhetens intäkter. Finansnetto i koncernen består huvudsakligen av pensionsmedelsportföljen 81,2 mnkr, räntenetto -152,4 mnkr, ränta pensionsskuld -37,3 mnkr samt kursdifferenser -53,1 mnkr.

Kommunens finansnetto består bland annat av utdelning från Östersunds Rådhus AB, 576,4 mnkr, resultat och värdeökning från pensionsmedelsportföljen, 81,2 mnkr, positivt räntenetto för internbankverksamheten, 31,1 mnkr och ränta pensionsskuld -33,6 mnkr. 2021 och 2019 års höga finansnetto påverkades av extremt positiv utveckling på aktiemarknaden under åren och en aktieutdelning från Östersunds Rådhus AB. 2022 års negativa finansnetto berodde på en värdenedgång på pensionsmedelsportföljen med -52,8 mnkr samt att kommunen inte tog någon utdelning från Östersunds Rådhus AB.

Mnkr	2023	2022	2021	2020	2019
Koncernen					
Finansnetto	-88	10	351	-42	16
Kommunen					
Finansnetto	617	-46	145	47	123

Soliditet

Soliditeten beskriver den finansiella styrkan på lång sikt. Den anger hur stor del av tillgångarna som är självfinansierade med eget kapital. Ju högre soliditet, desto starkare långsiktig finansiell handlingsberedskap har koncernen. Den långsiktiga trenden är mer intressant än förändring enstaka år.

Koncernens soliditet uppgår till 40 procent vilket är en procentenhet högre än föregående år. Under den senaste femårsperioden har soliditeten legat konstant mellan 39–40 %.

Kommunens soliditet uppgick till 23 procent (totala pensionsförpliktelserna inräknade) vilket är en ökning med 1 procentenhet jämfört med föregående år.

%	2023	2022	2021	2020	2019
Koncernen (%) (inkl. pensionsförpliktelser)	40	39	40	40	39
Kommunen (%) (inkl. pensionsförpliktelser)	23	22	23	24	22
Koncernen (%) (exkl. pensionsförpliktelser)	46	45	47	49	48

%	2023	2022	2021	2020	2019
Kommunen (%) (exkl. pensionsförpliktelser)	32	32	35	38	37
Finansiella placeringar avsedda för pensioner	1 010	929	982	881	844

Koncernens och kommunens soliditet ligger på en stabil nivå med en liten uppgång från föregående år.

Internbanksverksamheten i form av upplåning på kapitalmarknaden och vidareutlåning till kommunens bolag, samt koncernens banktillgodohavanden påverkar kommunens soliditetsmått negativt. Ökad omslutning på balansräkningen medför att det egna kapitalets relativa andel av tillgångarna minskar. Det som ändå gett en någorlunda stabil soliditet under perioden är ökningen av eget kapital samt höga investeringsnivåer med måttligt behov av ökad upplåning. Från 2021 har koncernens likviditet på koncernkontot redovisats i kommunen vilket ger en nedgång i soliditeten mellan 2020 och 2021.

Internbanken och långfristiga skulder

För att erhålla bra villkor på upplåningen har kommunen hos ratinginstitutet S&P Global genomgått en kreditbedömningsprocess och erhållit rating AA+ som är den näst högsta som utdelas. Den senaste bedömningen publicerades 14 april 2023.

Kommunen har på kapitalmarknaden etablerat två marknadsprogram. Certifikatprogrammet nyttjas till 1 450 mnkr av ram 3 000 mnkr och obligationsprogrammet (MTN) nyttjas 6 645 mnkr av ram 8 000 mnkr. Av denna lånesumma vidareutlånas 6 850 mnkr till Jämtkraft AB, Östersundshem AB samt Östersunds Rådhus AB.

	2023	2022	2021	2020	2019
Långfristig låneskuld	8 095	6 445	5 225	4 875	4 875
-Varav utlåning till bolag	6 850	5 500	4 755	4 505	4 505
-Varav kommunens låneskuld	1 245	945	470	370	370

Resultat för internbanken

Resultatet för internbanken 2023, det vill säga skillnaden mellan kostnadsräntor för inlåning inklusive kostnader för rating, administration med mera minskat med ränteintäkter från utlåning till bolag uppgår till totalt 27,8 miljoner kronor.

Kreditlöften

Kommunen har per 31 december 2023 kreditlöften på totalt 900 miljoner kronor.

Skuldsättningsgrad

Den del av tillgångarna som är finansierade med främmande kapital i förhållande till det egna kapitalet brukar benämnas skuldsättningsgrad. Skuldsättningsgraden för 2023 har minskat från föregående år i koncernen. Kommunens skuldsättningsgrad har minskat något mellan åren 2022 och 2023 vilket beror på att det egna kapitalet har ökat mer i relation till främmande kapital.

	2023	2022	2021	2020	2019
Total skuldsättningsgrad koncernen	117,3%	122,3%	112,3%	106,6%	109,1%
- varav avsättning pensioner	4,9%	3,9%	4,3%	4,3%	4,1%
- varav övrigavsättning övrigt	10,7%	10,0%	10,8%	11,1%	11,3%
- varav kortfristiga skulder	19,9%	39,3%	31,7%	21,1%	23,5%
- varav långfristiga skulder	81,8%	69,1%	65,4%	69,8%	70,2%
Total skuldsättningsgrad kommunen (exklusive upplåning för vidareutlåning till bolagen)	58,3%	60,2%	48,9%	45,4%	46,1%
- varav avsättning pensioner	9,4%	8,3%	8,2%	7,8%	7,5%
- varav övrigavsättning övrigt	1,5%	1,6%	0,7%	0,6%	0,5%
- varav kortfristiga skulder	18,5%	25,1%	25,8%	26,5%	27,1%
- varav långfristiga skulder	28,8%	26,0%	14,1%	10,5%	11,0%

Pensionsskuld

I bokslut 2023 uppgår det totala pensionsåtagandet i Östersunds kommun till 1 754,5 mnkr, vilket är en ökning med 7,1 % jämfört med 2022. Ökningen beror på att utbetalningarna tillsammans med posten övrigt, -109,1 mnkr, är lägre än nyintjänande, basbelopp- och ränteuppräknigen, 225,2 mnkr.

Pensionsskulden kommer fram till utgången av 2027 att öka med 190,1 mnkr och ansvarsförbindelsen minska med 173,7 mnkr, enligt aktuell prognos.

Mnkr (inklusive löneskatt)	2023	2022	2021	2020	2019
Avsättning till pensioner (i balansräkningen)	449	345	326	291	266
Ansvarsförbindelse äldre än 1998 (inom linjen)	1 306	1 293	1 350	1 375	1 378
Totala pensionsåtagande	1 755	1 638	1 676	1 665	1 644
Förändring i %	7,1	-2,3	0,6	1,3	-1,2
Finansiella placeringar avsedda för pensioner	1 010	929	982	881	844

Budgetföljsamhet

Mnkr	Bokslut	Prognos	Avvikelse
	2023	augusti inkl TA	
Tekniska nämnden	-14,8	-3,7	-11,1
Barn- och utbildningsnämnden	5,0	-1,8	6,8
Miljö- och samhällsnämnden	-0,6	0,0	-0,6
Vård- och omsorgsnämnden	-16,9	-12,3	-4,6
Kommunstyrelse/Kommunledningsförvaltning	13,9	12,6	1,3
Affärsområde fastighet	-8,3	3,7	-12,0
Kommunstyrelse/Lönebuffert	0,0	0,5	-0,5
Kostnadsbuffert	0,0	0,0	0,0
Buffert hyror mm	0,0	0,0	0,0
Politisk reserv	0,0	1,1	-1,1
Revision	0,2	0,0	0,2
Kultur- och fritidsnämnden	9,8	3,9	5,9
Social- och arbetsmarknadsnämnden	-11,8	-24,2	12,4
Valnämnden	0,1	0,0	0,1
Gemensam överförmyndarnämnd	4,8	4,2	0,6
Summa verksamhet	-18,6	-15,9	-2,7
Finansiering	661,9	108,6	553,3
SUMMA	643,3	92,7	550,6

* Prognoserna är justerade med de tillskott som beslutades i samband med augustiuppföljningen

Som ovanstående tabell visar finns det variation i nämndernas träffsäkerhet mellan prognosen från augusti jämfört med faktiskt utfall per sista december. De som har störst avvikelse mellan utfall och prognos är Tekniska nämnden, Affärsområde fastighet och Social- och arbetsmarknadsnämnden. Det är av vikt att jobba med prognossäkerheten då det är ett viktigt verktyg för styrningen av den kommunala verksamheten så att rätt insatser sätts in i rätt tid för att ha en ekonomi i balans.

Känslighetsanalys

Effekt på koncernens intäkter	Förändring	Effekt +/- mnkr
Skatteintäkter	1 %	34,9
Generella statsbidrag och utjämning	1 %	13,8
Riktade bidrag	1 %	3,7
Löpande avgifter, hyror och ersättningar	1 %	10,1
Effekt på koncernens kostnader	Förändring	Effekt +/- mnkr
Personalkostnader, exklusive pensionskostnader	1 %	37,5
Pensionskostnader	1 %	4,4
Inköp av varor och tjänster	1 %	72,7
Bidrag och transfereringar	1 %	1,8
Räntekostnader	1 %	2,0
Förändrad upplåningsränta	1 % enhet	73,3

Slutsatser avseende resultat och ekonomisk ställning

Sammanfattningsvis kan konstateras att 2023 års höga resultat är starkt kopplat till ökade skatteintäkter och generella statsbidrag, fortsatt försäljning av stödtjänster till Svenska kraftnät samt en framgångsrik hantering av krafthandelsportföljer och pensionsmedelportfölj.

Trots koncernens goda resultat är det en utmaning att kommunens verksamheter redovisar ett underskott på 23 mnkr för 2023. De nämnder som redovisar större underskott under 2023 är Tekniska nämnden, Vård- och omsorgsnämnden, Social- och arbetsmarknadsnämnden och Affärsområde fastighet/Kommunstyrelsen. Inför kommande år är det viktigt att alla nämnder tidigt lämnar tillförlitliga prognoser som ger nämnder, kommunstyrelse och kommunfullmäktige möjlighet och förutsättningar att vidta åtgärder och eventuella omprioriteringar.

1.9 Balanskravsresultat

Balanskravet är kommunallagens regelverk för krav på ekonomisk balans mellan intäkter och kostnader. Om kostnaderna är större än intäkterna ett enskilt räkenskapsår uppstår ett underskott som ska återställas inom de tre påföljande åren. Balanskravet avser kommunens nämnds- och förvaltningsorganisation.

Kommunen har i dag en resultatutjämningsreserv (RUR) på 127,2 mnkr. Kommunfullmäktige fattade beslut om reviderade riktlinjer för God ekonomisk hushållning, 2020-12-15 § 238 där förutsättningar för avsättning till och användning av RUR fastställdes. Kommunen avstår att avsätta till RUR för år 2023. Kommunen har möjlighet fram till och med räkenskapsåret 2033 att använda de avsatta medlen i RUR för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel.

Från 2024 införs möjlighet för avsättning till en resultatreserv som kan användas för att uppnå god ekonomisk hushållning.

Östersunds kommun har inte sedan tidigare år något underskott att återställa. Årets balanskravsresultat efter justeringar är positivt och uppgår till 572,3 mnkr (349,4), vilket därmed lever upp till lagens krav. Jämfört med föregående år är årets resultat efter balanskravsjusteringar mycket högre.

Utmärkande för årets balanskravsutredning är att:

- Det finns inte något historiskt underskott att återställa.
- Intäkterna justerades för realisationsvinster på 9,8 mnkr
- Resultatet innehåller inga realisationsförluster att gottgöra resultatet.
- Resultatet innehåller orealiserade vinster i värdepapper på 61,2 mnkr.
- Resultatet innehåller ingen återföring av realiserade vinster i aktier.
- Resultatutjämningsreserven uppgår 2023-12-31 till 127,2 mnkr.

Nedan följer balanskravsutredning i tabellform, med jämförelser fyra år tillbaka.

Mnkr	2023	2022	2021	2020	2019
Årets resultat enligt resultaträkningen	643,3	176,1	239,5	172,2	125,8
Realisationsvinster	-10,1	-2,5	-3,0	-0,6	-2,5
Orealiserade vinster/förluster aktier	-61,2	38,7	-77,8	-13,2	-42,3
Återföring realiserade vinster och förluster aktier	0,0	137,1	18,1	10,9	36,6
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	572,0	349,4	176,8	169,3	117,6
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0,0	0,0	0,0	-127,2	0,0
Användning av medel från resultatutjämningsre-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets balanskravsresultat	572,0	349,4	176,8	42,1	117,6

1.10 Väsentliga personalförhållanden

Antal medarbetare och anställningsformer

Antal årsarbetare

Den 1 november 2023 hade Östersunds kommun 5 463 årsarbetare. Uppgiften avser tillsvidare- och visstidsanställda med månadslön omräknat till heltid. Det är en ökning med nio årsarbetare jämfört med föregående år.

Östersunds kommun har fler årsarbetande jämfört med kommuner i liknande storlek¹. Detta är en trend som startade år 2009. År 2022 hade Östersunds kommun 380 fler årsarbetare räknat på tillsvidareanställda, visstidsanställda och timavlönade jämfört med kommuner i liknande storlek.

Vård- och omsorgsförvaltningen har den största ökningen av årsarbetare bland förvaltningarna. Förvaltningen har ökat antalet tillsvidareanställda och visstidsanställda men minskat antalet timanställda. Barn- och utbildningsförvaltningen har minskat antalet årsarbetare på grund av att det finns ett minskat behov, detta gäller framför allt i förskolan. Det är dock fortsatt samma lärartäthet. Vissa delar inom Teknisk förvaltning har under året gått över till Kultur- och fritidsförvaltningen varav det skett en minskning i Teknisk förvaltning och ökning hos Kultur- och fritidsförvaltningen. Social- och arbetsmarknadsförvaltningen har minskat antalet årsarbetare efter att ha haft en större ökning under 2022.

Antal tillsvidareanställda och visstidsanställda

Den 1 november 2023 hade Östersunds kommun 5 177 tillsvidareanställda och 529 visstidsanställda. Antalet tillsvidareanställda har ökat med 118, samtidigt som antalet visstidsanställda har minskat med 124 jämfört med föregående år. Totalt har kommunen minskat med sex medarbetare som är tillsvidare- eller visstidsanställda jämfört med 2022. Jämfört med kommuner i liknande storlek har Östersunds kommun lägre andel tillsvidareanställda².

¹ Kolada – Nyckeltal – N00098

² Kolada – Nyckeltal – N00200

Timavlönade

Östersunds kommun har en högre andel arbetad tid utförd av timavlönade jämfört med andra kommuner i liknande storlek³. Sedan 2018 ser vi dock en minskning av arbetad tid utförd av timavlönade hos Östersunds kommun. En anledning kan vara att vi har arbetat med heltidsresan där möjligheten till heltidsarbete ska vara norm. I Östersunds kommun interna statistik ser vi även en minskning av andelen arbetad tid utförd av timanställda. Andelen arbetad tid utförd arbetstid var under 2023 12,1 %. Flest timanställda finns hos Vård- och omsorgsförvaltningen.

År	Andel utförd tid av timavlönade
2023	12,1 %
2022	13,1 %
2021	13,9 %
2020	13,6 %
2019	13,6 %

Könsfördelning, medelålder och pensionsavgångar

Könsfördelning

Av kommunens alla tillsvidareanställda var 70,5 % kvinnor och 29,5 % män. Det är en ökning av andelen män med 0,8 procentenheter jämfört med 2022.

Förvaltning	Andelen kvinnor	Andelen män
Barn- och utbildningsförvaltningen	80,7	19,3
Kommunledningsförvaltningen	62,5	37,5
Kultur- och fritidsförvaltningen	49	51
Samhällsbyggnad	56,5	43,5
Social- och arbetsmarknadsförvaltningen	84	16
Teknisk förvaltning	43,4	56,6
Vård- och omsorgsförvaltningen	72,5	27,5
Östersunds kommun	70,5	29,5

Gällande könsfördelning för chefstjänster är Östersunds kommun jämställd. 4,7 % av kommunens samtliga tillsvidareanställda kvinnor är anställd som chef. 4,8 % av kommunens samtliga tillsvidareanställda män är anställd som chef.

Medelålder

Medelåldern för tillsvidareanställda var 46,1 (46,2 år 2022). Medelåldern för tillsvidareanställda män är 45,3 år och 46,4 år för kvinnor.

Pensionsavgångar

88 medarbetare avslutades på grund av pension under 2023 vilket är färre än år 2022 då det var 118 medarbetare. Medelåldern för de som gick i pension var 66 år vilket är högre än 2022 där medelåldern var 65 år.

Angående framtida pensionsavgångar är det svårberäknat då det skiljer sig åt vilken ålder som våra medarbetare går i pension. 29,9 % av Östersunds kommuns tillsvidareanställda (1 539 personer) är 55 år eller äldre och kommer vara 65 år eller äldre om 10 år. Av de större yrkesgrupper med mer än 100 anställda har vi många medarbetare som är 55 år eller äldre inom yrkesgrupperna Stödassistent,

³ Kolada – Nyckeltal – N00205

Undersköterska, Förskollärare, Lärare i grundskola åk 7–9, Lokalvårdare, Lärare i grundskola åk 4–6, samt vårdbiträde.

Personalomsättning

Personalomsättning⁴ för tillsvidareanställda var 11,6 % under 2023. Personalomsättningen är högre än 2022 och tidigare år. En bidragande orsak till högre personalomsättning är en mer flexibel arbetsmarknad där medarbetare byter arbete i högre grad än tidigare. Det märks även en allt högre konkurrens med andra arbetsgivare runt Östersund och andra arbetsgivare i hela Sverige när det finns allt större möjlighet att arbeta på distans.

Personalomsättning							
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
10,9 %	10,2 %	10,6 %	9,2 %	8,7 %	9,3 %	11,2 %	11,6 %

450 tillsvidareanställda medarbetare valde att säga upp sig under 2023 vilket är högre än 2022 då 397 medarbetare valde att säga upp sig.

Samtliga som väljer att avsluta sin anställning hos Östersunds kommun får svara på en avgångsenkät. De främsta anledningarna till att medarbetarna säger upp sig är lön, arbetsbelastning, ledarskap, avsaknad av stöd/delaktighet, samt flytt till annan ort.

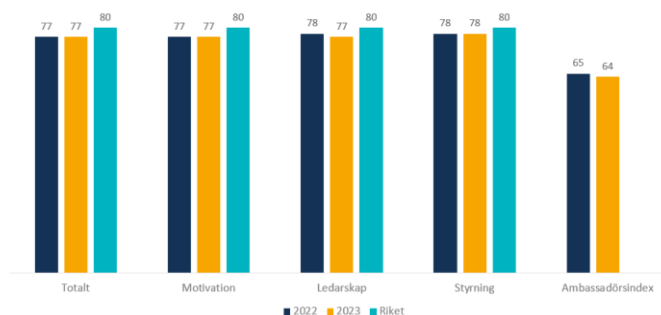
Att personalomsättningen har ökat är inte unikt för Östersunds kommun. Mellan åren 2019-2022 ligger vi på samma nivåer som liknande kommuner i jämförbar storlek⁵.

Hållbart medarbetarengagemang

Mätning av hållbart medarbetarengagemang (HME) genomfördes under hösten 2023 och värdet blev 77 vilket är samma som år 2022. Områdena motivation och styrning är på samma nivå som 2022. Ambassadörsindex har minskat med 1. Ledarskap har minskat med 1 jämfört med 2022. Svarsfrekvensen var 77 % vilket är högre än 2022 då den var 75,1 %.

Östersunds kommun har ett lägre HME (77) jämfört med kommuner i liknande storlek (80)⁶.

HME resultat Östersunds kommun 2023

⁴ I statistiken för personalomsättning ingår avgångsorsakerna: arbetsgivarens avsked/upsägning, hel sjukersättning, särskild överenskommelse, egen begäran, pension, avliden, arbetsbrist, annan orsak.

⁵ Kolada – Nyckeltal – N00216

⁶ Kolada – Nyckeltal – U00200

I analysen av resultatet har utvecklingsområden tagits fram som förvaltningarna arbetar med för att förbättra resultaten. Där lyfts goda exempel och verksamheter med lägre resultat får stöd för att arbeta med HME-resultatet.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron redovisas exklusive timavlönade på grund av att personalsystemet räknar fel när det gäller timavlönades sjukfrånvaro. Systemet kan bara räkna timavlönades sjuktimmars, inte deras ordinarie arbetstid då timavlönades arbetstid inte är förutbestämt.

Sjukfrånvaron för samtliga av kommunens månadsavlönade var 8,1 % år 2023. Vilket är 0,6 procentenheter lägre än 2022. Anledningen till en minskad sjukfrånvaro är att korttidssjukfrånvaron har minskat under 2023. Den totala sjukfrånvaron har minskat bland såväl män som kvinnor och inom samtliga åldersgrupper. Även den ackumulerade korttidssjukfrånvaron har minskat från 4 % 2022 till 3,2 % 2023.

Andelen sjukfrånvaro som räknas som långtidssjukfrånvaro (60 dagar eller mer) har ökat från 44,5 % 2022 till 50,1 % 2023. En förklaring till en ökad andel långtidssjukfrånvaro är att den totala sjukfrånvaron och korttidssjukfrånvaron har minskat. En annan förklaring är lagändringar i Socialförsäkringsbalken som infördes 2020–2022. Lagförändringarna innebär att Försäkringskassan inte har en lika skarp tidsgräns vid dag 180 gällande bedömning av rätten till sjukpenning. En tillfällig lagförändring som gällde hela 2023 gav även rätt till förlängd sjukpenning vid uppskjuten vård. Detta på grund av vårdens belastning och långa köer som skapades under pandemin. Lagförändringarna har lett till att andelen långtidssjukfrånvaro har ökat, men även skapat bättre möjligheter till återgång i arbete för medarbetaren. Något som styrker detta är att kommunen idag har en högre andel deltidssjukskrivna och i och med det en högre andel medarbetare som är på väg att återgå till arbetet.

Sjukfrånvaro totalt	2023	2022
Total sjukfrånvaro	8,1 %	8,7 %
Kvinnor	9,3 %	9,9 %
Män	5,5 %	6,0 %
Upp till 29 år	8,5 %	9,4 %
30 - 49 år	7,6 %	8,2 %
50 år och äldre	8,5 %	9,0 %
Långtidssjukfrånvaro (60 dagar eller mer av total sjukfrånvaro)	50,1 %	44,5 %
Korttidssjukfrånvaro (dag 1–14)	3,2 %	4,0 %

2022 hade vi en högre sjukfrånvaro än liknande kommuner i liknande storlek⁷. Östersunds kommun hade en total sjukfrånvaro på 8,7 % jämfört med 8 % för kommuner i liknande storlek.

Insatser för att minska sjukfrånvaron

Att minska sjukfrånvaron är ett prioriterat område för hela kommunen. Inom Område HR arbetar 20 personer varav 5 arbetar specifikt med hälsa, rehabilitering, arbetsmiljö och likabehandling. Att arbeta riktat med specialistkunskap hos arbetsgivare stöds av forskning på området. Från att ha arbetat mycket med rehabiliterande insatser för redan sjuka medarbetare har det förebyggande arbetet ökat stadigt ute på arbetsplatserna.

Under 2023 har ett forum för systematisk arbetsmiljö upprättats. Där finns representanter från samtliga förvaltningar som arbetar med utvecklingsarbeten. 2023 har forumet säkerställt systematiken

⁷ Kolada – Nyckeltal: N00090

och förutsättningarna för att kunna göra årlig uppföljning och skyddsronde på alla nivåer i organisationen.

Område HR tillhandahåller utbildningar inom arbetsmiljö för kommunens chefer och skyddsombud. Under året har fyra workshops genomförts för chefer och skyddsombud och utbildning i arbetsgivarens arbetsmiljöansvar för chefer. 61 skyddsombud och chefer har deltagit i workshops anordnade av Område HR under 2023. Område HR tillhandahåller även en grundutbildning inom arbetsmiljö där 30 deltagit. Östersunds kommuns chefer och skyddsombud får kontinuerligt utbildning inom arbetsmiljö vilket även bidrar till att minska sjukfrånvaron.

Område HR följer utvecklingen av sjukfrånvaron och anpassar utbildningar och insatser till chefer därefter. Enligt Försäkringskassan har 46 % av de långsjukskrivna som uppstår sjukpenning en diagnos kopplat till psykisk ohälsa. Därav finns idag ett extra fokus på förebyggande arbete genom att mer frekvent hålla arbetsmiljöutbildningar för chefer och skyddsombud.

Personalpolitik

Kommunens rekryteringsbehov och arbete med rekrytering

Östersunds kommun står inför stora utmaningar när det kommer till att rekrytera och anställa medarbetare med adekvat kompetens. Denna utmaning är inte unik för Östersunds kommun utan är en utmaning för hela välfärden, andra offentliga aktörer och inom näringslivet. Anledningen till att det är svårt att rekrytera är att Östersunds kommun har en låg arbetslöshet samtidigt som behovet av våra välfärdstjänster ökar, speciellt inom vård- och omsorg. Det ansträngda läget när det kommer till att rekrytera nya medarbetare som ska ersätta medarbetare hos kommunen som av olika anledningar avslutar sin anställning hos oss påverkar verksamheterna negativt.

För att möta behovet som Östersunds kommun står inför behöver vi arbeta med rekrytering på flera olika sätt. Under 2023 påbörjades ett utvecklingsarbete att se över kommunens rekryteringsprocess och tillhörande rekryteringssystem för att dels säkerställa att kommunens som arbetsgivare upplevs mer attraktiv, dels att förenkla hanteringen vid rekrytering för att underlätta och stödja rekryterande chefer. Utvecklingsarbetet beräknas bli klar 2024 vilket bedöms komma ge goda effekter för rekryteringsarbetet.

Östersunds kommun samarbetar även med näringslivet och andra offentliga aktörer för att utveckla Östersund som en attraktiv plats att bo i och att flytta till. Samt är på rekryteringsevent och mässor.

Kommunens arbete med kompetensförsörjning

För att möta kompetensförsörjningsutmaningarna som kommunen står inför behöver vi arbeta med kompetensförsörjningsfrågorna på flera olika sätt. Rekrytering är enbart en del av kommunens kompetensförsörjningsarbete. Kommunens arbete med kompetensförsörjning utgår från Sveriges och kommuners nio strategier för att möta kompetensutmaningen. Strategierna handlar om att utveckla arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare, hitta nya lösningar för att möta kompetensutmaningen, och säkerställa ett hållbart arbetsliv.

Under 2023 har fokus varit på att säkerställa att kommunen hittar och utvecklar andra strategier förutom rekrytering för att möta kompetensutmaningarna. Detta har lett till ett utvecklingsarbete hos framför allt Vård- och omsorgsförvaltningen, Barn- och utbildningsförvaltningen, Teknisk förvaltning och Social- och arbetsmarknadsförvaltningen. Förvaltningarna har tagit fram handlingsplaner för deras strategiska kompetensförsörjningsarbete utifrån deras behov.

En viktig strategi för att möta kompetensutmaningen är att använda kompetensen rätt. Under 2023 har det pågått flertal projekt i kommunen för att se över vad vi idag utför för arbetsuppgifter, vilka arbetsuppgifter som vi kan sluta göra och vad vi kan effektivisera. Syftet med projekten är att använda medarnas kompetens på ett smartare sätt. En del projekt har redan idag bidragit till en positiv effekt i verksamheterna. De flesta projekt pågår dock fortfarande.

Östersunds kommun har en idéportal där kommunens medarbetare kan lämna idéer till effektiviseringar. 2023 har 130 idéer lämnats in av kommunens medarbetare. Många av idéerna realiseras vilket bidrar till en attraktivitet och en effektivare verksamhet.

Östersunds kommun har även sökt projektmedel hos samtliga förvaltningar (förutom Samhällsbyggnad) för att kompetensutveckla medarbetare utifrån de behov som vi ser i verksamheterna. Totalt har Östersunds kommun sökt 13 projekt för totalt 3,7 mnkr där cirka 300 medarbetare har eller kommer att få kompetensutvecklande insatser. Målgrupperna för utvecklingsinsatserna är bland annat IT-handläggare, Upphandlare, Vårdbiträden, Barnskötare, Kockar, måltidsbiträden med flera yrkesgrupper.

En annan viktig del för att säkerställa kompetensförsörjningen är att arbeta med att stärka ledarskapet. Kommunen erbjuder därför kommunens chefer olika kompetensutvecklingsinsatser gällande nätverk och utbildning. Under 2023 har Kommunens chefer deltagit på två chefsdagar där samtliga chefer träffas, tar del av kompetensutveckling och byter erfarenheter med varandra. Kommunens chefer har även erbjudits utbildning inom förändringsledning, stärka en lärande kultur, arbetsrätt, teamutbildning, självledarskap samt tillitsbaserat ledarskap.

1.11 Förväntad utveckling

Skatteintäkter och arbetade timmar har ett starkt samband och befolkningstillväxten står i stark relation till byggandet och färdigställande av bostäder.

SKR:s skatterunderlagsprognos per 2024-02-26 visar en jämn nominell utveckling av Östersunds kommuns skatteunderlag för åren 2024–2031 med en ökning på runt 3 % per år. Detta är hänförligt till en jämn befolkningsutveckling samt att inbromsningen på arbetsmarknaden under 2024 kompenseras av en ökande medelarbetstid vilket leder till att antalet arbetade timmar under 2024 är oförändrade. Det reala skatteunderlaget är däremot negativt med -1,4 % under 2024 men förväntas vända uppåt igen och bli positivt från och med 2025 vilket består under hela prognosperioden.

Det finns en viss osäkerhet kring hur bostadsmarknaden genom nybyggande kan underlätta befolkningstillväxten. Enligt befolkningsprognosen ska invånarantalet tillta successivt under de närmaste åren men beräknas öka som kraftigast under åren 2026–2027. Vid utgången av 2027 förväntas invånarantalet i Östersunds kommun uppgå till 66 689 personer, vilket är en ökning med 1 647 personer från sista december 2023. Under perioden 2024–2032 ska det enligt bostadsbyggnadsprognosen årligen färdigställas i snitt cirka 276 bostäder, vilket är lägre än tidigare prognoser. Den lägre bostadsbyggnadsprognosen är främst hänförlig till inflationen och de ökade byggpriserna och kan komma att påverka inflyttningen negativt. Mellan 2013–2023 har kommunen haft en befolkningsökning på i snitt 509 personer per år. Mellan 2024–2032 prognostiseras befolkningsökningen i snitt att ligga på 440 personer per år. Ökningen består av ett positivt flyttnetto och ett negativt födelsenetto.

Under 2024 förväntas en befolkningstillväxt på 472 personer, motsvarande 0,7 procent.

Östersund har en åldersstruktur som avviker från riket då Östersunds kommun har en lägre andel barn och en högre andel personer över 65 år. Den åldrande befolkningen kommer leda till ett ökat behov av äldreomsorgstjänster. År 2023 var medelåldern 42,4 år jämfört med rikets 41,9 år.

Ovanstående förutsättningar ger en jämn utveckling av skatteunderlagstillväxten vilket medför att kommunen behöver anpassa kostnadsutvecklingen i samma utsträckning för att ha en ekonomi i balans då andelen äldre ökar mer än de i arbetsför ålder. I kommunens budget för 2024 har ett avsteg från resultatmålet på 2 % gjorts. Det budgeterade resultatet för 2024 uppgår till 45,6 mnkr vilket motsvarar 0,9 % av resultatmålet.

Kommunkoncernen har höga investeringsutgifter i sina budgetar och flerårsplaner. Det allra största investeringsprojektet i kommunen är ett nytt vattenverk, vilket finansieras genom taxor. Andra stora påbörjade och planerade investeringar finns inom skola, förskola, särskilt boende, LSS-bostäder, renovering av Rådhuset samt renovering av befintligt fastighetsbestånd. Även bolagen har höga planerade investeringsutgifter i anläggningstillgångar så som kraftvärmeverk, biogasanläggning och ROT-renoveringar av hyreslägenheter. Koncernens låneskuld förväntas öka med 3 985 mnkr under planperioden (2024–2026).

IT-säkerhet är och kommer att vara en viktig fråga i framtiden. Risken för cyberattacker ökar och kan få förödande konsekvenser för koncernens samhällsviktiga verksamheter. Koncernen jobbar aktivt med att förhindra och förebygga dessa typer av attacker.

Det ökade behovet av krisberedskap och civilt försvar kommer att vara en uppgift som kommunen behöver hantera de kommande åren. Enligt en överenskommelse mellan SKR (Sveriges kommuner och regioner) och MSB (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap) kommer detta delvis att ersättas av staten men kostnaderna kommer överstiga den statliga öronmärkta ersättningen vilket kommer påverka kommunens ekonomi.

Det stora fokusområdet inom de kommande åren kommer att vara tillväxtmålet för 2040 där målsättningen är att Östersunds kommun ska ha 75 000 invånare. Nya, gröna industrietableringar som förväntas ge ett tusental nya jobb under kommande år har presenterats under 2023 och flera redan etablerade verksamheter i kommunen expanderar både till yta och personal. Detta tillsammans med kommunens eget arbete att förbereda välfärden för den förväntade befolkningstillväxten kommer ställa höga krav på koncernens verksamheter så att expansionen kan ske på ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart sett.

Väsentliga händelser efter balansdagens slut

Sverige har godkänts av övriga medlemsstater och kommer inträda i NATO under våren 2024. Hur detta kommer påverka Östersund är inte känt i dagsläget men kommunen har pekats ut som en strategisk punkt mellan Trondheim och NATOS östra gräns.

Östersunds Rådhus AB har förvärvat minoritetsägarnas aktier i Biogas Jämtland-Härjedalen AB och äger nu 100 % av aktierna. Överlåtelsesdatum var 2024-01-01.

I januari 2024 informerades om att Uniper* vill tillverka förnybart elektrobränsle från Jämtkrafts kraftvärmeverk; KVV1 & KVV2, i Lugnvik. Industrin syftar till att tillverka elektrobränslet e-metanol från förnybar vätgas och infångad biogen koldioxid (utsläpp från förbränning av biobränslen). För att säkra tillgången till mark och elnätsanslutning har Uniper och Jämtkraft undertecknat avtal.

2 Drifts- och investeringsredovisning

2.1 Driftsredovisning

(Mnkr)

	Kommun- bidrag 2023	Tilläggsanslag 2023	Intäkter 2023		Kostnader 2023		Resultat 2023
			Budget	Utfall	Budget	Utfall	
Tekniska nämnden	130,2	13,2	840,8	670,7	- 984,2	- 828,8	- 14,7
Tekniska nämnden, taxe- och intäktsfinansierad			252,0	284,3	- 250,5	- 284,4	- 0,1
Barn- och utbildningsnämnden	1 469,5	55,8	62,5	186,6	- 1 587,8	- 1 706,9	5,0
Miljö- och samhällsnämnden	58,3	3,7	38,1	45,0	- 100,1	- 107,6	- 0,6
Vård- och omsorgsnämnden	1 719,3	77,3	129,1	282,2	- 1 925,7	- 2 095,7	- 16,9
Kommunstyrelse/Kommunledningsförvaltning	237,3	30,6	16,3	174,9	- 284,2	- 428,6	14,2
Kommunstyrelse/Lönebuffert	39,0	- 39,0	-	-	-	-	-
Kommunstyrelse/Politisk reserv	14,5	- 14,5	-	-	-	-	-
Kommunstyrelse/Hyresbuffert	27,3	- 27,3	-	-	-	-	-
Kommunstyrelse/Kostnadsbuffert	81,5	- 81,5	-	-	-	-	-
Kommunstyrelse gymnasieskola	304,6		-	0,1	- 304,6	- 304,6	0,1
Kommunstyrelsen, Räddningstjänstförbund	48,5		-	-	- 48,5	- 48,9	- 0,4
Revision	3,1	0,2	-	0,2	- 3,3	- 3,3	0,2
Affärsområde Fastighet	-	-	452,8	487,3	- 452,8	- 495,6	- 8,3
Kultur- och fritidsnämnden	218,3	7,4	5,1	94,9	- 227,5	- 310,8	9,8
Social- och arbetsmarknadsnämnden	434,4	3,2	110,4	148,9	- 548,0	- 598,3	- 11,8
Valnämnden	0,1		-	-	0,1	-	0,1
Gemensam överförmyndarnämnd	15,4		-	3,6	- 15,4	- 14,2	4,8
Summa verksamhet	4 801,3	29,1	1 907,1	2 378,7	- 6 732,5	- 7 227,7	- 18,6
Finansiering	- 4 801,3	- 29,1		6 890,7		- 1 398,4	661,9
SUMMA	-	-	1 907,1	9 269,4	- 6 732,5	- 8 626,1	643,3

Tilläggsanslag KS protokoll 2023 §§ 192 och 270, KF protokoll 2022 §§ 282 och 289 samt KF protokoll 2023 §§ 87,130, 166 och 177.

(Mnkr)

	Kommun- bidrag 2022	Tilläggsanslag 2022	Intäkter 2022		Kostnader 2022		Resultat 2022
			Budget	Utfall	Budget	Utfall	
Tekniska nämnden	118,8	10,3	30,7	37,1	- 159,8	- 164,0	2,2
Tekniska nämnden, taxe- och intäktsfinansierad	-	-	868,1	1 020,0	- 863,4	- 1 011,0	9,0
Barn- och utbildningsnämnden	1 408,8	8,3	157,8	178,5	- 1 574,9	- 1 575,7	19,9
Miljö- och samhällsnämnden	56,0	1,3	37,2	51,3	- 94,5	- 108,8	- 0,2
Vård- och omsorgsnämnden	1 648,6	8,3	216,1	268,9	- 1 873,0	- 1 930,6	- 4,8
Kommunstyrelse/Kommunledningsförvaltning	232,9	23,8	60,9	57,6	- 317,6	- 306,0	8,3
Kommunstyrelse, intäktsfinansierad	-	-	63,9	99,3	- 63,9	- 95,6	3,7
Kommunstyrelse/Lönebuffert	13,9	- 9,0	-	-	- 4,9	-	4,9
Kommunstyrelse/Politisk reserv	12,9	- 9,8	-	-	- 3,1	-	3,1
Kommunstyrelse/Hyresbuffert	11,8	- 11,3	-	-	- 0,5	-	0,5
Kommunstyrelse gymnasieskola	281,4	-	-	-	- 281,4	- 270,0	11,4
Kommunstyrelsen, Räddningstjänstförbund	43,4	-	-	-	- 43,4	- 45,4	- 2,0
Revision	3,0	-	-	0,1	- 3,0	- 2,8	0,3
Affärsområde Fastighet	-	-	438,2	439,9	- 438,2	- 435,8	4,1
Kultur- och fritidsnämnden	202,4	2,3	22,1	28,6	- 226,8	- 231,5	1,8
Social- och arbetsmarknadsnämnden	423,6	3,3	142,0	182,7	- 568,9	- 606,5	3,1
Valnämnden	2,1		1,8	1,8	- 3,9	- 3,7	0,2
Gemensam överförmyndarnämnd	14,8		3,0	3,1	- 17,8	- 14,6	3,3
Summa verksamhet	4 474,4	27,5	2 041,8	2 368,9	- 6 539,0	- 6 802,0	68,8
Finansiering	- 4 474,4	- 27,5	5 653,1	5 515,2	- 1 125,9	- 906,0	107,3
SUMMA	-	-	7 694,9	7 884,1	- 7 664,9	- 7 708,0	176,1

Tilläggsanslag KS protokoll §§ 193, 238, 237, 309, delegationsbeslut dnr: 00073 samt KF protokoll §§ 148, 167 och 219 år 2022.

2.1 Investeringsredovisning (Mnkr)

	Budget 2023	Tilläggs- budget	Utgifter	Inkomster	Avvikelse
Tekniska nämnden	251,0	1,7	258,0	0,3	- 5,0
Barn- och utbildningsnämnden	21,0	1,5	20,7		1,8
Miljö- och samhällsnämnden	1,0		0,6		0,4
Vård- och omsorgsnämnden	21,0	0,0	12,9		8,1
Kommunstyrelse/Kommunledningsförvaltning	68,0	-14,5	46,3	8,9	16,1
Affärsområde Fastighet	434,0	1,9	533,4	- 0,1	- 97,6
Kultur- och fritidsnämnden	10,0		8,0		2,0
Social- och arbetsmarknadsnämnden	1,0		0,1		0,9
SUMMA	807,0	-9,4	880,0	9,1	- 73,3

*Statligt investeringsstöd på 4,8 mnkr har även erhållits.

Tilläggsanslag och omdisponeringar återfinns i KF protokoll 2022 § 328 samt KF protokoll §§ 44, 71, 88, 120, 130, 137, 164, 177.

Större investeringsprojekt Mnkr	Budget 2023	Utfall 2023	Total budget	Total kostnad	Total prognos
Odensalaskolan	89,8	116,7	292,0	403,8	433,0
Lugnviksskolan/Sjöängskolan	49,8	79,2	312,0	330,2	336,0
Rådhus renovering	18,3	10,9	100,0	10,9	105,0
Kommunhuset renovering	89,8	129,4	220,0	315,6	316,0
Häggenåsskolan	8,8	0,9	97,0	1,6	161,4
Förskolan Luktärtan	22,8	25,4	56,0	51,5	57,0
Gruppbolande LSS och Sol	18,8	25,6	137,0	43,2	137,0
LSS-boende Ägovägen 10	19,0	10,8	19,0	10,8	19,0
Ottfjället	25,8	40,5	56,0	41,5	57,0
Östersundslänken	4,0	2,5	95,5	9,8	95,5
Vattenverk inkl nytt råvattenintag	42,3	103,2	742,0	267,3	742,0
Utökning vo Annersia	40,0	23,8	299,0	27,6	299,0
Kapacitetsökning ledningsnät	113,4	5,2	107,0	28,8	107,0

Kommunfullmäktige fattade beslut, 2019-06-20 §104, att tillstyrka att Jämtkraft AB utvecklar vindkraftsparken i Hocksjön med högst 1 350 miljoner kronor (75 % av hela investeringen på 1 800 mnkr). Investeringen färdigställdes i början av året och den slutliga investeringsutgiften blev 1 105,6 miljoner kronor.

Kommunfullmäktige fattade beslut, 2022-03-31 §49, att tillstyrka Jämtkrafts investering i nytt kraftvärmeverk, KVV2, till en beräknad kostnad på 1 500 miljoner kronor. Till och med 2023-12-31 har 832 miljoner kronor förbrukats av investeringsbudgeten. Totala prognosen för investeringen är 1 520 miljoner kronor. Kraftvärmeverket beräknas tas i bruk i månadsskiftet februari/mars 2025.

3 Miljöredovisning

Kommunen är miljöcertifierad enligt ISO 14001 och EMAS-registrerade sedan 2007. Årligen genomgår kommunen revision av ett utomstående oberoende revisionsföretag. Mer information om tillvägagångssättet för vårt miljöarbete finns på: <https://www.ostersund.se/miljoledningssystem>

3.1 Kommunens mål om minskad miljö- och klimatpåverkan

Det övergripande miljöarbetet utgår ifrån kommunfullmäktiges vision och långsiktiga mål om ett ekologiskt hållbart Östersund och kommunens miljöpolicy. I kommunens Mål 7 om att det "I Östersunds kommun bedrivs ett effektivt arbete för minskad miljö- och klimatpåverkan" har politiken beskrivet hur den vill att organisationen ska arbeta med frågan. Det finns också årligen utpekade uppdrag för verksamheterna som följs upp bland annat via olika nyckeltal. Från och med 2024 har kommunen en annan målstruktur.

För kommunens prioriterade miljöaspekter finns särskilda målsatta nyckeltal, så kallade indikatorer. Indikatorerna är beslutade av fullmäktige. För några av miljöaspekterna återstår att ta fram indikatorer.

Indikatorer och resultat för 2023:

De fossila koldioxidutsläppen i det geografiska området ska minska med 100 % till 2030

Resultat: De fossila koldioxidutsläppen i Östersunds kommun som geografiskt område minskade med 59 procent eller cirka 143 000 ton fossil koldioxid mellan 2010 och 2022. En stor del av minskningen härrör från att Jämtkraft levererar 100 procent förnybar el till sina lokalkunder sedan 2011. Utsläppsminskningen beror också på att bensinanvändningen minskat med över 50 procent och torvanvändningen för kraftvärme har minskat successivt och fasades ut helt under 2022.

Utmaningen för kommande år är framför allt relaterat till sektorn vägtransporter och arbetsmaskiner. Förutom att sektorn utgör merparten av de fossila koldioxidutsläppen så minskade utsläppen under perioden 2010–2022 endast med 38 procent, vilket är relativt lågt i jämförelse med den totala utsläppsminskningen. Sänkningen av reduktionsplikten kommer att synas i statistiken från år 2024 och (förutsatt allt annat oförändrat) väntas det öka de fossila utsläppen med ca 20 procent. Det är därför viktigt att elektrifieringen av transportsektorn fortsätter öka samt att omfördelning från bilresor till kollektivtrafik och aktiva färd sätt sker för att kunna nå målet om ett fossilbränslefritt 2030.

Mellan åren 2021 och 2022 minskade de fossila koldioxidutsläppen med cirka 8 procent, eller 8 300 ton koldioxid. Det ligger inte i nivå med den årliga utsläppsminskning som krävs för att målet ska nås om en fossilbränslefri kommun år 2030. Det krävs i fortsättningen en utsläppsminskning på 11 249 ton per år.

De fossila koldioxidutsläppen i kommunorganisationen ska minska med 100 % till 2025 Resultat:

De årliga fossila koldioxidutsläppen i kommunorganisationen har minskat med 85 procent eller cirka 8 650 ton fossil koldioxid under perioden 2010 till 2023. Omräknat per anställd är minskningen 88 procent. Jämfört 2022 minskade utsläppen 2023 med 14 procent eller 250 ton koldioxid. Den huvudsakliga utsläppsminskningen ses i kommunens egna fordon och maskiner. Även emissionsfaktorn för fjärrvärmens var relativt låg. Den fossila andelen i fjärrvärmens bedöms vara helt utfasat 2025 när KVV2 tas i drift. Under 2023 utgjordes ca 50 procent av de fossila utsläppen av upphandlade maskin- och transporttjänster. Kommunen har arbetat aktivt med att utöka antalet avtal som kravställs och följs upp mot fossilbränslefritt 2025. Att utsläppen inte minskar i så hög takt beror delvis på att fler avtal följs upp. Under 2023 utgjordes 54 procent av bränsleanvändningen för de upphandlade tjänsterna av förnybart att jämföra med 2022 då andelen förnybart låg på 44 procent.

För att nå målet om en fossilbränslefri kommunorganisation 2025 krävs en årlig minskning med 501 ton fossil koldioxid. För att nå målet under 2025 krävs en tydligt ökad minskningstakt jämfört med genomsnittet för den senaste femårsperioden som ligger på 408 ton CO₂/år.

Energianvändningen i det geografiska området ska minska med 30 % till 2030 jämfört 2010

Resultat: Energianvändningen omfattar den energi som används till transporter, el och uppvärmning. 2022 uppgick energianvändningen per invånare till 25,0 MWh/person, medan den totala energianvändningen uppgick till ca 1 600 GWh. Under perioden 2010–2022 har energianvändningen per invånare minskat med 28 procent vilket gör att 2030-målet är nära att nås.

Trenden sedan 2010 är att användningen av fossila energikällor för transporter såsom bensin och diesel minskar vilket även gällde 2022 jämfört föregående år. För biobränslena HVO100, RME och etanol är trenden motsatt, det har skett en kraftig ökning sedan 2010. Den totala energianvändningen går att dela in i tre närapå lika stora delar som utgörs av el (33%), uppvärmning (37%) och transporter (30%).

Energianvändningen i kommunorganisationen ska minska med 30 % till 2030 jämfört 2010 Resultat: Energianvändningen per helårsanställd i kommunorganisationen har minskat med 25 procent från 2010 till 2023 och uppgår till 21,0 MWh per anställd. Den totala energianvändningen minskade under samma period med 8 procent och uppgick 2023 till 114 705 MWh.

Mellan 2022 och 2023 minskade energianvändningen per anställd med 5 procent och den faktiska energianvändningen i kommunorganisationen minskade med 4 procent. El och uppvärmning stod för 86 procent av den totala energianvändningen medan resterande 14 procent utgjordes av transporter och arbetsmaskiner. Energianvändningen för el och uppvärmning minskade med 6 procent under 2023 jämfört föregående år medan transporter och arbetsmaskiner minskade med 8 procent.

2023 stod olja för mindre än 1 procent av den totala energianvändningen i kommunens fastigheter att jämföra med fjärrvärme som stod för 51 procent av energianvändningen. Oljeanvändningen är däremot utsläppsintensiv då den stod för 48 procent av de fossila utsläppen från fastigheterna medan fjärrvärmens stod för 52 procent.

Under 2023 installerades 12 nya solcellsanläggningar på kommunens fastigheter. Med de nya anläggningarna mer än fördubblades den totala installerade effekten. Vid årsskiftet 2023/2024 hade kommunorganisationen 22 solcellsanläggningar för produktion av el med en installerad effekt på 1 063 kW. Produktionen uppgick under 2023 till 463 MWh vilket motsvarade drygt 1 procent av kommunorganisationens totala elanvändning under året.

60 % av det kommunala avfallet (tidigare benämnt hushållsavfall) ska lämnas in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling år 2028

Resultat: Andelen kommunalt avfall som samlades in för materialåtervinning inklusive biologisk behandling ökade något, till 44 procent, i jämförelse med förra årets uppföljning. År 2022 (senast tillgänglig statistik) samlades 424 kg avfall in per invånare. Minskningen följer den nationella trenden. Enligt program för avfall ska mängden kommunalt avfall minska och uppgå till max 379 kg per invånare senast år 2028, vilket innebär en minskning med 25% jämfört med 2016.

Luftföroreningar i staden.

Resultat: Ingen fastställd indikator finns ännu men kommunen har under de senaste åren arbetat med att klara miljö kvalitetsnormen (MKN) för partiklar, en bindande gränsvärdesnorm (SFS 2010:477) som gäller i hela EU.

Östersund har överskridit MKN för partiklar varje år sedan starten för mätningarna år 2020, så också 2023. Ett åtgärdsprogram för luft beslutades i KF 2022, vilket dock inte bedöms klara av att bidra till de minskningar av luftföroreningar som krävs. Under 2023 fortsatte kommunen sitt arbete genom utökad våt sopning och dammbindning med saltlösning.

Under de år som mätningarna pågått har olika sandkvalitet använts men partikelhalterna har varit alltför höga oavsett, så teknisk förvaltning fortsätter att prova olika lösningar och utvärdera sand, maskiner och dammbindningsmetoder.

Hållbart samhällsbyggande.

Resultat: Under 2023 har kommunen genomfört eller påbörjat arbete inom flera områden med koppling till ställningstaganden i Östersund 2040. Ställningstaganden berör bland annat detaljplaner och olika åtgärder inom förvaltning, byggande och anläggningar. En planeringsstrategi togs fram, liksom en riktlinje för utsläpp av förorenat vatten. En ekosystemtjänstanalys gjordes. Processen Tidiga skeden markanvändning färdigställdes och processen ska under kommande år integreras i

verksamheten med målsättningen att göra att förfrågningar om mark- och vattenanvändning bedöms ur ett helhetsperspektiv.

3.2 Miljö- och klimatarbete

Östersunds kommun arbetar på många olika sätt med miljö- och klimatfrågor och nedan följer några exempel på detta.

Klimatseminariet

För 22:a året i följd arrangerade Östersunds kommun 2023 ett klimatseminarium tillsammans med Länsstyrelsen Jämtlands län, Länsförsäkringar Jämtland och Region Jämtland Härjedalen. Klimatseminariet riktar sig till politiker, tjänstemän, näringsliv och privatpersoner. 2023 bjöds det bland annat på föreläsningar inom beteendeförändring och livsstil, klimatanpassning och eftertanke. Seminariet hölls på Storsjöteatern med över 400 åhörare på plats samt ett stort antal följare digitalt.

Miljöpris

Varje år delar Östersunds kommun ut ett miljöpris till företag, privatpersoner, organisationer eller andra som gjort en insats för hållbar utveckling i Östersunds kommun.

Vinnare av Miljöpriset 2023 var företaget LIR Teknik för sitt pionjärbete för omställningen till fossilfria transporter med el lastbilar. Vinnare av kommunens interna pris, Årets miljöinspiratör inom kommunkoncernen, var Elin Sand, förskollärare vid Jägarvallens förskola för den odling hon driver på förskolan tillsammans med barnen och personalen.

EU:s första utsläppsfria arbetsplats

Under 2023 togs beslut att Förskolan Ottfjället i Östersund ska byggas med eldrivna, utsläppsfria maskiner. Projektet är ett resultat av samarbete mellan Östersunds kommun, Fossilfritt Sverige, Volvo Construction Equipment (Volvo CE) och Skanska. Detta görs som en del i projektet "klimatledare för offentlig upphandling" som Fossilfritt Sverige drivit med sex kommuner. Bygget drog i gång under sommaren 2023 och innebar EU:s första utsläppsfria byggarbetsplats. De elektrifierade maskinerna utgörs av grävmaskiner, hjullastare och kranar vilket beräknas minska utsläppen med ca 64 ton koldioxid jämfört med traditionellt utförande.

Ruttoptimering av kommunal teknisk verksamhet

Under sommaren 2023 startade Östersunds kommun ett projekt gällande ruttoptimering av kommunal teknisk verksamhet. Syftet med projektet är att möjliggöra användning av smarta rutter som frigör mer tid till kommunens kärnverksamhet och samtidigt minimerar negativ miljöpåverkan genom att reducera onödiga transporter och resursanvändning.

I den inledande fasen av projektet har nya rutter för tömningen av våra cirka 600 kommunala skräpkorgar utvecklats. Vidare har projektet haft en viktig uppgift i att se över att förpackningsinsamlingen vid återvinningstationer, som kommunen tog över från FTI vid årsskiftet 2023/2024, körs på ett effektivt sätt. Under 2024 planeras projektet även att adressera insamling av hushållsavfall och bistå med beslutsunderlag för den stundande utbyggnaden av fastighetsnära förpackningsinsamling.

Omställningsarena för klimatet

I samband med Klimatseminariet 2023 lanserade Östersunds kommun Omställningsarenan för klimatet i Jämtlands Län tillsammans med en bred uppställning stödjande parter: Samling Näringsliv, Företagarna, Handelskammaren Mitt, IUC Z-Group, Almi, MIUN, LRF, Region J/H, Länsstyrelsen och JHT. Omställningsarenan är en aktivitet inom ramen för Miljö- och klimatrådet och riktar sig till de

organisationer och företag i Jämtlands län som vill öka kunskapen och stärka förmågan att bedriva både effektivt och smart klimatomställningsarbete.

Omställningsarenan utgörs huvudsakligen av fysiska träffar en gång i kvartalet. Syftet med träffarna är att underlätta arbetet med klimatomställning för att stärka konkurrenskraften och kommer att ha följande innehåll: Kunskapsförmedling och utbildning, Workshops samt Inspiration och nätverkande.

Tillsammans skapar deltagande parter innehåll, engagemang och resultat. Målet är att Jämtlands län ska vara fossilbränslefritt och minska utsläpp av växthusgaser med minst 10 procent varje år under perioden 2023–2030.

Mer information om miljö- och klimatarbete finns i Miljöredovisningen: <https://www.ostersund.se/miljoredoavisning>

4 Finansiella rapporter

4.1 Resultaträkning

Mnkr	KONCERNEN			KOMMUN			
	Not	2023	2022	Budget	2023	Avvikelse	2022
Verksamhetens intäkter	3	10 706,7	11 348,6	905,1	1 193,5	288,4	1 133,4
Verksamhetens kostnader	4	-13 907,2	-14 062,6	-5 414,3	-5 747,8	-333,5	-5 280,2
Av- och nedskrivningar	5	-765,7	-626,8	-310,3	-296,0	14,3	-255,5
Verksamhetens nettokostnader		-3 966,2	-3 340,8	-4 819,5	-4 850,3	-30,8	-4 402,3
Skatteintäkter	6	3 493,7	3 349,2	3 415,6	3 493,7	78,1	3 349,2
Generella statsbidrag och utjämning	7	<u>1 383,4</u>	<u>1 275,2</u>	<u>1 354,5</u>	<u>1 383,4</u>	<u>28,9</u>	<u>1 275,2</u>
Verksamhetens resultat		910,9	1 283,6	-49,4	26,8	76,2	222,1
Finansiella intäkter	8	335,2	216,2	324,5	933,2	608,7	87,5
Finansiella kostnader	9	-423,4	-205,8	-262,1	-316,7	-54,6	-133,5
Resultat före extraordinära poster		822,7	1 294,0	13,0	643,3	630,3	176,1
Extraordinära poster		-	-	-	-	-	-
Årets resultat		822,7	1 294,0	13,0	643,3	630,3	176,1

4.2 Kassaflödesrapport

Mnkr	KONCERNEN			KOMMUN			
	Not	2023	2022	Budget	2023	Avvikelse	2022
Den löpande verksamheten							
Årets resultat		822,7	1 294,0	13,0	643,3	630,3	176,1
<i>Justering för poster som inte ingår i kassaflödet</i>							
Av- och nedskrivningar		765,7	626,8	310,3	296,0	-14,3	255,5
Upplösning investeringsbidrag		-3,3	-1,9	-1,9	-3,3	-1,4	-1,9
Upplösning bidrag till infrastruktur		1,1	1,1	1,1	1,1	0,0	1,1
Förändring av avsättningar		139,8	11,0	74,5	111,1	36,6	23,8
Realisationsvinster/förluster		5,8	-216,8	0,0	5,3	5,3	-1,7
Orealiserade kursförändringar		-61,2	60,7	0,0	-61,2	-61,2	60,7
Kapitalandel intresseföretag		-170,0	-36,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Betald skatt		-85,7	-118,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Justering minoritetsintresse		32,4	-52,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Justering av övr ej rörelsek.påverk poster		<u>1,4</u>	<u>3,5</u>	<u>-38,3</u>	<u>-4,4</u>	<u>33,9</u>	<u>4,4</u>
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		1 448,7	1 571,9	358,7	987,9	629,2	518,0
Förändring kortfristiga fordringar		489,4	-1 995,6	0,0	-152,8	-152,8	-205,5
Förändring exploateringstillgångar		5,9	-12,6	2,2	5,9	3,7	-12,6
Förändring kortfristiga placeringar		-22,4	0,0	0,0	-22,4	-22,4	
Ökning/minskning av periodiserade anslutningsavgifter		2,9	4,1	0,0	2,9	2,9	4,1
Förändring kortfristiga skulder		-741,4	1 622,4	0,0	-418,1	-418,1	251,4
Förändring förråd och varulager		<u>-19,3</u>	<u>-9,3</u>	<u>0,0</u>	<u>0,3</u>	<u>0,3</u>	<u>-1,2</u>
Kassaflöde från den löpande verksamheten		1 163,8	1 180,9	360,9	403,7	42,8	554,2
Investeringsverksamheten							
Investering i im- och materiella anläggningstillgångar		-2 048,1	-2 822,0	-807,1	-879,4	-72,3	-1 153,8
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		9,3	204,0	0,0	7,9	7,9	6,6
Investering i finansiella tillgångar		-703,5	-884,0	-29,8	-0,4	29,4	-829,7
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		<u>195,7</u>	<u>822,1</u>	<u>0,0</u>	<u>2,9</u>	<u>2,9</u>	<u>822,1</u>
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-2 546,6	-2 679,9	-836,9	-869,0	-32,1	-1 154,8
Finansieringsverksamheten							
Nyupptagna lån		1 650,0	1 220,0	1 450,0	1 650,0	200,0	1 220,0
Amortering lån		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Förändring av långfristiga skulder		-7,8	-73,7	0,0	-0,9	-0,9	-0,5
Förändring av långfristiga fordringar		-209,4	34,9	-999,9	-1 353,4	-353,5	-741,7
Investeringsbidrag		4,8	25,1	0,0	4,8	4,8	25,1
Bidrag till infrastruktur		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Erhållna aktieägartillskott		0,0	327,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Utdelning		<u>-23,2</u>	<u>7,6</u>	<u>0,0</u>	<u>0,0</u>	<u>0,0</u>	<u>0,0</u>
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		1 414,4	1 541,4	450,1	300,5	-149,6	502,9
Årets kassaflöde		31,6	42,4	-25,9	-164,8	-138,9	-97,7
Likvida medel vid årets början		889,8	887,4	867,1	714,3	-152,8	812,0
Likvida medel genom förändring av minoritet		48,9	-40,0				
Likvida medel vid årets slut		970,3	889,8	841,2	549,5	-291,7	714,3

4.3 Balansräkning

Mnkr	KONCERNEN			KOMMUN		
	Not	2023-12-31	2022-12-31	Budget	2023-12-31	2022-12-31
Tillgångar						
Anläggningstillgångar						
<u>Immateriella anläggningstillgångar</u>	10	66,4	66,2	1,1	1,1	2,0
<u>Materiella anläggningstillgångar</u>						
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	11	14 925,0	13 285,9	4 852,4	4 952,2	4 414,3
Maskiner och inventarier	12	371,9	339,9	394,8	295,0	264,1
<u>Finansiella anläggningstillgångar</u>						
Aktier, andelar och bostadsrätter	13	2 239,1	1 984,5	95,9	65,9	66,1
Aktier i koncernföretag	13	0,0	0,0	590,2	590,2	590,2
Långfristiga fordringar	14	433,8	288,3	1,0	4,5	1,1
Utlåning Internbank	14	220,6	421,5	6 645,0	6 850,0	5 500,0
<u>Bidrag till infrastruktur</u>	15	<u>7,6</u>	<u>8,7</u>	<u>7,7</u>	<u>7,6</u>	<u>8,7</u>
Summa anläggningstillgångar		18 264,4	16 395,0	12 588,1	12 766,5	10 846,5
Omsättningstillgångar						
Exploateringstillgångar	16	75,6	81,3	93,0	75,6	81,3
Förråd		97,9	73,9	1,3	2,2	2,5
Kortfristiga fordringar	17	1 853,7	3 419,9	396,3	665,2	512,3
Kortfristiga placeringar	18	1 349,7	1 169,1	0,0	1 062,4	978,8
Kassa och bank	19	<u>970,3</u>	<u>889,8</u>	<u>861,7</u>	<u>549,5</u>	<u>714,3</u>
Summa omsättningstillgångar		4 347,2	5 634,0	1 352,3	2 354,9	2 289,2
SUMMA TILLGÅNGAR		22 611,6	22 029,0	13 940,4	15 121,4	13 135,7

Mnkr	KONCERNEN			KOMMUN		
	Not	2023-12-31	2022-12-31	Budget	2023-12-31	2022-12-31
Eget kapital, avsättningar och skulder						
Eget kapital						
Ingående eget kapital	20	9 892,7	8 532,0	4 098,5	4 149,0	3 969,2
Bokning mot eget kapital VA/Renhållning		-4,1	3,7		-4,1	3,7
Bokning mot eget kapital		-305,2	63,0			
Årets resultat		<u>822,7</u>	<u>1 294,0</u>	<u>33,5</u>	<u>643,3</u>	<u>176,1</u>
Summa eget kapital		10 406,1	9 892,7	4 132,0	4 788,2	4 149,0
Avsättningar						
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	21,22	507,1	390,4	418,3	448,9	344,7
Andra avsättningar	23	1 112,9	1 020,9	27,9	73,3	66,4
Skulder						
Utplåning Internbank	24	8 095,0	6 445,0	8 475,0	8 095,0	6 445,0
- varav kommunens lån		<u>1 245,0</u>	<u>945,0</u>	<u>1 830,0</u>	<u>1 245,0</u>	<u>945,0</u>
Övriga långfristiga skulder	24	349,2	335,6		68,9	66,9
Investeringsbidrag	24	66,5	64,9	37,7	66,5	64,9
Kortfristiga skulder	25	<u>2 074,8</u>	<u>3 879,5</u>	<u>1 810,2</u>	<u>1 580,6</u>	<u>1 998,8</u>
Summa Skulder		10 585,5	10 725,0	10 322,9	9 811,0	8 575,6
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		22 611,6	22 029,0	14 901,1	15 121,4	13 135,7
Ställda panter och eventalförpliktelser						
<u>Panter och därmed jämförliga säkerheter</u>						
Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulderna eller avsättningarna	26	1 305,6	1 293,8	1 317,0	1 305,6	1 293,3
Ställda säkerheter och eventalförpliktelser	27	1 113,0	1 383,9		187,1	189,8
Visstidspensioner	28	10,3	12,2		10,3	12,2
Framtida förfallobelopp leasing	29	74,0	106,1		53,1	58,8

4.4 Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning. Avsteg görs avseende systematisk omprövning av restvärden och nyttjandeperioder avseende materiella anläggningstillgångar, RKR R4.

Kommunkoncern och sammanställda räkenskaper

Kommunkoncernen består av följande kommunala koncernföretag:

Bolag/förbund	2023
Östersunds Rådhus AB	100 %
- Östersundshem AB	100 %
- Jämtkraft AB	98 %
- Biogas i Jämtland-Härjedalen AB	96,5 %
Jämtlands Gymnasieförbund	62 %
Jämtlands Räddningstjänstförbund	26,86 %

Koncernföretag som inte ingår i den sammanställda redovisningen med motiveringen att de är utan väsentlig betydelse var för sig och tillsammans utifrån kommunens ägarandel är:

Inlandsbanan AB, Peak Region AB/MSSP AB, Inlandskommunernas ekonomiska förening, Naboer AB, Inera AB, Folkets Hus, Stiftelsen Zenit, Aktier kommunaktiebolag (SKR) samt Norrskogs ekonomiska förening.

Värderings- och omräkningsprinciper

I kommunens bokslut har de grundläggande principer som LKBR reglerar tillämpats.

Värdering av tillgångar, avsättningar och skulder baseras på försiktighetsprincipen. Den innebär att tillgångar inte övervärderas och skulder inte undervärderas, så att redovisningen tas fram med rimlig försiktighet och ger en försiktig bild av koncernens resultat och ställning. Avsättningar värderas så att de motsvarar den bästa uppskattningen av det belopp som kommer att krävas för att reglera förpliktelsen. Tillgångar och skulder har värderats till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde om inget annat anges. Poster i utländsk valuta har omräknats till svenska kronor enligt den växelkurs som gäller på balansdagen.

Säkringsredovisning

Finansverksamheten inom koncernen grundar sig på Finanspolicy antagen av kommunfullmäktige. Koncernen tillämpar säkringsredovisning i syfte att minska fluktuationer i resultat som en följd av säkring av ränte-, el-, elcertifikat och valutarisker. Omvärdering sker ej av den säkrade posten om det finns motsatt värdeförändring på säkringsinstrumentet.

Vid säkringsredovisningens upphörande redovisas resultatet i resultaträkningen.

Säkringsredovisningen avbryts om säkringsinstrumentet förfaller, säljs, avvecklas eller löses in. Den avbryts också om säkringsrelationen inte längre uppfyller villkoren för säkringsredovisning. Eventuellt resultat från en säkringsrelation som avbryts i förtid redovisas omedelbart i resultaträkningen, utom i de fall säkringsrelationen fortlever i enlighet med dokumenterad strategi för riskhantering.

Leasing

Samtliga leasingavtal har klassificerats som så kallade operationella leasingavtal, då kommunen anser att befintliga leasingavtal inte i all väsentlighet överför de risker och fördelar som är förknippade med att äga tillgången till leasingtagaren.

Immateriella anläggningstillgångar

En immateriell anläggningstillgång redovisas i balansräkningen när posten uppgår till väsentligt värde, förutsatt att det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelarna som har samband med innehavet kommer att tillfalla kommunen, och att tillgångens anskaffningsvärde kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Immateriella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar enligt plan och eventuella nedskrivningar. I de sammanställda räkenskaperna består immateriella anläggningstillgångar av bland annat goodwill. Goodwill utgörs av skillnaden mellan anskaffningsvärdet och det verkliga värdet på koncernens andel av förvärvade nettotillgångar.

Anläggningstillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med nyttjandeperiod som överstiger tre år samt ett anskaffningsvärde exklusive mervärdesskatt som uppgår till minst ett halvt basbelopp klassificeras som anläggningstillgång.

Anläggningstillgångar har i balansräkningen upptagits till anskaffningsvärdet efter avdrag för planerliga avskrivningar. Immateriella och materiella anläggningstillgångar skrivs av planerligt i förhållande till uppskattad nyttjandeperiod. Avskrivningstiderna har fastställts med utgångspunkt från Rådet för kommunal redovisnings skrift "Avskrivningar", men med en egen bedömning av tillgångarnas beräknade nyttoperiod. Ett halvt basbelopp bedöms som gräns för inventarier av mindre värde och aktiveras därför inte. Alla immateriella anläggningstillgångar är externt förvärvade.

Kommunen tillämpar komponentavskrivning för investeringar över 2,5 mnkr vad gäller gator/vägar och 5 mnkr vad gäller fastigheter med ianspråkstagandedatum från 2014.

Undantag från RKR R4 materiella anläggningstillgångar

Rekommendationen följs i sin helhet bortsett från ett undantag.

Enligt rekommendationen ska restvärden och nyttjandeperioder för anläggningar omprövas systematiskt. Rutinbeskrivningar för omprövning behöver arbetas fram för att uppfylla rekommendationen.

Bidrag till infrastruktur

Kommunen har beslutat 2015 och 2018 om att lämna bidrag till statlig infrastruktur till Trafikverket avseende projektet Litsbron med 5,0 miljoner kronor samt till Swedavia för projektet Start och landning vid dimma på Åre/Östersunds Airport med 6,5 miljoner kronor. Båda bidragen upplöses på 10 år.

Finansiella tillgångar och skulder

En finansiell tillgång eller finansiell skuld redovisas i balansräkningen när kommunen blir part i det finansiella instrumentets avtalsmässiga villkor. Köp eller försäljning av finansiella tillgångar redovisas per affärsdagen. Vid anlåtande av extern värdepappersförvaltare sker redovisning snarast möjligt.

Medel som är tillgängliga för att möta löpande utbetalningar klassificeras som omsättningstillgångar.

Värdepapper som kontinuerligt är föremål för köp och försäljning klassificeras som omsättningstillgångar eftersom innehaven under dessa omständigheter inte kan betraktas som stadigvarande.

Aktier och andelar i kommunala koncernföretag enligt 2 kap. 5 § LKBR klassificeras som anläggningstillgångar.

Finansiella skulder delas in i kortfristiga respektive långfristiga skulder. En finansiell skuld klassificeras som kortfristig, om den:

a) förfaller till betalning inom tolv månader räknat från balansdagen, eller

b) förväntas bli betald inom det normala förloppet av kommunens verksamhetscykel. Alla övriga finansiella skulder klassificeras som långfristiga.

Vissa finansiella skulder, såsom exempelvis leverantörsskulder, utgör en del av det rörelsekapital som används i kommunens normala verksamhetscykel. Sådana skulder klassificeras som kortfristiga, även om de förfaller till betalning efter mer än tolv månader räknat från balansdagen. En långfristig skuld som förfaller till betalning inom tolv månader räknat från balansdagen klassificeras som långfristig, under förutsättning att samtliga nedanstående villkor är uppfyllda:

a) den ursprungliga löptiden var längre än tolv månader,

b) kommunen har för avsikt att refinansiera skulden långfristigt, och

c) denna avsikt stöds av en överenskommelse om refinansiering eller en överenskommelse om ändrad amorteringsplan som träffats innan årsredovisning eller delårsrapport avlämnas.

Finansiella tillgångar och finansiella skulder värderas till anskaffningsvärde då de först redovisas på balansräkningen. Direkta transaktionsutgifter inkluderas i anskaffningsvärdet, förutom vad avser finansiella instrument som vid efterföljande redovisningstillfällen värderas till verkligt värde med stöd av 7 kap. 6 § LKBR. Transaktionsutgifter hänförliga till finansiella instrument värderas till verkligt värde vid efterföljande redovisningstillfällen och kostnadsförs då de uppkommer.

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångar värderas enligt lägsta värdets princip till det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet på balansdagen. Samtliga kundfordringar äldre än 6 månader har bedömts som osäkra fordringar och reserverats. Osäkra fordringar utöver detta har avskrivits efter individuell bedömning av varje fordran.

Kommunens exploateringsstillgångar klassificeras som omsättningstillgångar och resultat från exploateringsverksamheten intäktsförs löpande.

Skulder och avsättningar

Pensionsförmåner som årligen intjänats som från och med 1998 redovisas som en kostnad i resultaträkningen och avsättning i balansräkningen. Förpliktelse och pensionsåtaganden för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS17-modellen. Pensionsåtagande för anställda i kommunalförbund följer samma princip.

Visstidsförordnanden som ger rätt till särskild avtalspension redovisas som avsättning när det är troligt att de kommer att leda till utbetalningar. Avtal som inte lösts ut redovisas som ansvarsförbindelse. Pensionsåtaganden för anställda i företag som ingår i kommunkoncernen redovisas enligt Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR 2012:1).

Anläggningsavgifter (intäkt vid fastigheters anslutning till kommunalt vatten och avlopp) periodiseras över respektive anläggningstillgångs nyttjandeperiod. Det innebär att 7/8 delar av inbetalda anläggningsavgifter periodiseras över en nyttjandeperiod. Anläggningsavgifter inbetalda till och med 2020 periodiseras över 25 år som en förutbetalad intäkt. De anläggningsavgifter som inbetalats från 2021 periodiseras över 50 år.

Skuld avseende investeringsbidrag redovisas och intäktsförs på ett sätt som återspeglar investeringens nyttjande och förbrukning.

Intäkter

Kommunens redovisade skatteintäkt består av preliminära skatteinbetalningar som kommit kommunen tillhanda under året, prognos för slutavräkning och skillnaden mellan den slutliga taxeringen och den redovisade skatteintäkten för föregående år. Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter

baseras på Sveriges Kommuner och Regioners, SKR:s, decemberprognos i enlighet med rekommendation R2 Intäkter.

Ett bidrag eller en kostnadsersättning som är villkorat intäktsredovisas i takt med att villkoren bedöms vara uppfyllda och det bedöms vara säkert att bidraget kommer att erhållas. Finns inga villkor och restriktioner för ett bidrag eller en kostnadsersättning, intäktsredovisas bidraget eller kostnadsersättningen så fort det är sannolikt att de ekonomiska fördelar som är förenliga med transaktionen kommer att tillfalla kommunen. Om det av restriktionerna framgår hur mycket av bidraget eller kostnadsersättningen som avser en specifik redovisningsperiod, intäktsredovisas bidraget eller kostnadsersättningen i enlighet med detta.

Om bidraget eller kostnadsersättningen avser två eller flera redovisningsperioder, men det inte framgår hur mycket av bidraget eller kostnadsersättningen som avser respektive period, periodiseras bidraget med jämn fördelning fr.o.m. den tidpunkt då bidraget enligt restriktionerna får börja intäktsredovisas t.o.m. den tidpunkt då hela bidraget ska vara intäktsredovisat.

Om det finns restriktioner avseende tidpunkten när bidraget eller kostnadsersättningen får börja intäktsredovisas, men inga restriktioner avseende när bidraget eller kostnadsersättningen ska vara intäktsredovisad, intäktsredovisas hela bidraget eller kostnadsersättningen den redovisningsperiod då bidraget eller kostnadsersättningen får börja användas.

I den mån en avgift eller ett offentligt bidrag är hänförbart till en investering, inkomstförs inkomsten på ett sätt som återspeglar investeringens nyttjande och förbrukning.

Den del av en inkomst som inte uppfyller kriterierna för intäkt periodiseras och redovisas som skuld i balansräkningen.

Om kommunen har haft en inkomst som uppfyller intäktskriterierna, men inbetalning ännu ej skett, redovisas en fordran i balansräkningen.

Redovisningsprinciper i driftsredovisningen

Löner har belastats med ett personalomkostnadspålägg på 42,80 % som inkluderar sociala avgifter och pensionskostnader.

Materiella och immateriella anläggningstillgångar (exklusive VA-tillgångar) har belastats med verklig avskrivningskostnad samt kalkylränta 2,0 % för genomsnittlig kapitalbindning. VA-tillgångar har belastats med verklig avskrivningskostnad samt faktiskt genomsnittlig upplåningsränta för kommunen.

Internhyror för lokaler debiteras respektive verksamhet med självkostnad samt budgeterat kostnad för värme, vatten, el och vaktmästeri.

Gemensam central administration så som exempelvis ekonomi, personal, löner, juridik och arkiv fördelas inte ut på de olika förvaltningarna.

Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Kommunen redovisar avsättningar för återställande av deponier. Kring avsättningar råder osäkerhet kring värdering och det utflöde av resurser som förpliktelsen leder till. När det gäller avsättning för återställande av deponier har värdering skett enligt praxis i branschen, en bedömd kostnad/m³. Då utflödet av resurser till tid och belopp är osäkra blir även värderingen osäker, lagstiftningens tillämpning och metoder för återställande är två aspekter som skapar osäkerhet i värdering.

För avsättningar överstigande 5 mnkr och / eller som ska regleras om 3 år eller senare görs index- och nuvärdesberäkning.

Kommunen har inte ändrat jämförelsetalen för den ändrade redovisning av avsättning för deponi.

Kommunen uppskattar att resultateffekten på 2022 års resultat uppgår till 2,3 Mnkr och inte uppgår till ett väsentligt belopp att omräkning av jämförelseåret behöver göras.

Inga övriga uppskattningar har gjorts.

Alla noter anges i mnkr förutom not 31 "Upplysning om kostnader för revision" som anges i tkr.

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2023	2022	2023	2022
Not 3 Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter	8 829,5	9 559,7	91,0	79,8
Taxor och avgifter	327,2	291,0	350,2	327,8
Hyror och arrenden	442,7	428,3	212,0	199,1
Bidrag och kostnadsersättningar från staten	366,5	370,8	345,1	346,2
EU-bidrag	4,2	9,7	2,0	8,5
Övriga bidrag	183,8	166,6	15,2	15,7
Försäljning av verksamheter och konsulttjänster	199,3	193,3	148,3	131,0
Exploatering	8,6	9,9	8,6	9,9
Realisationsvinster	9,1	2,5	0,7	2,5
Övriga intäkter	<u>335,8</u>	<u>316,8</u>	<u>13,5</u>	<u>12,9</u>
Summa verksamhetens intäkter	<u>10 706,7</u>	<u>11 348,6</u>	<u>1 186,6</u>	<u>1 133,4</u>
- varav jämförelsestörande intäkter				
Realisationsvinster	9,1	2,5	7,6	2,5

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2023	2022	2023	2022
Not 4 Verksamhetens kostnader				
Personalkostnader exklusive pensionskostnader	3 752,7	3 526,1	3 112,2	2 935,7
Pensionskostnader	439,4	287,7	374,5	246,4
Lämnade bidrag	182,3	158,6	177,2	158,7
Köp av verksamhet	985,1	826,1	1 158,2	1 019,0
Lokal- och markhyror samt övriga fastighetskostnader	363,6	350,9	296,3	253,7
Inköp av matieial och varor	7 013,7	7 653,4	226,9	221,7
Inköp av tjänster	256,3	271,0	198,3	232,1
Realisationsförluster och utrangeringar	16,7	14,5	15,4	0,7
Anskaffningskostnad sålda expolateringsfastigheter	0,5	2,7	0,5	6,3
Bolagsskatt	110,6	291,3	0,0	0,0
Övriga verksamhetskostnader	<u>786,3</u>	<u>680,3</u>	<u>188,3</u>	<u>205,9</u>
Summa verksamhetens kostnader	<u>13 907,2</u>	<u>14 062,6</u>	<u>5 747,8</u>	<u>5 280,2</u>
- varav jämförelsestörande kostnader				
Realisationsförlust/Utrangering	16,7	14,5	15,4	0,7

Leasing är redovisat i not 29.

F

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2023	2022	2023	2022
Not 5 Av- och nedskrivningar				
Avskrivning immateriella tillgångar	4,0	6,9	0,8	1,0
Avskrivningar byggnader och anläggningar	622,7	541,7	243,3	192,4
Avskrivningar maskiner och inventarier	92,6	85,2	70,3	62,1
Nedskrivningar	64,8	0,0	0,0	0,0
Återföring nedskrivning	<u>-18,4</u>	<u>-7,0</u>	<u>-18,4</u>	<u>0,0</u>
Summa	<u>765,7</u>	<u>626,8</u>	<u>296,0</u>	<u>255,5</u>

rån 2016 tillämpar kommunen komponentavskrivning på investeringar i byggnader och gator/vägar med ianspråkstagandedatum år 2014 och framåt.

Investeringar med ianspråkstagandedatum tidigare än 2014-01-01 skrivs av planenligt med avskrivningstider som fastställts med utgångspunkt i RKR's skrift "Avskrivningar".

Komponent	År	Komponent	År
Fastigheter		El	15-50
Stomme och grund	80	Ventilation	30
Markanläggningar, Markkulvert	30	Passer/säkerhet	20-50
Asfalt	20	Badrum/storköksytor	10-30
Markinventarier	10-30	Köksinredning	25
Tak	20-30	Garage/carport/miljöstation	30
Fasad	30-50	Innerväggar, Förråd invändiga	50
Balkonger	30	Vitvaror	10
Fönster	35	Storköksutrustning	25
Dörrar och portar	25	Kylsystem	20
Värmeledningssystem	15-40	Tvättstuga med utrustning och ytskikt	25
Vatten och avloppsstammar	30	Solcellsanläggning	10-25
Hiss, Styr och övervakning	20	Inre ytskikt	10
Villa- lokalgata, gång och cykelvägar		Bärlager	45
Förstärkning	55	Slitlager	35
Huvudgata och industrigata		Bärlager	25
Förstärkning	35	Slitlager	15

Not 6 Skatteintäkter

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2023	2022	2023	2022
Preliminära skatteintäkter	3 426,1	3 253,5	3 426,1	3 253,5
Slutavräkning föregående år	16,7	20,4	16,7	20,4
Preliminär slutavräkning innevarande år	<u>50,9</u>	<u>75,3</u>	<u>50,9</u>	<u>75,3</u>
Summa	<u>3 493,7</u>	<u>3 349,2</u>	<u>3 493,7</u>	<u>3 349,2</u>

Not 7 Generella statsbidrag och utjämning

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2023	2022	2023	2022
Inkomstutjämning	774,1	692,3	774,1	692,3
Kostnadsutjämning	-144,4	-124,2	-144,4	-124,2
Regleringsbidrag/avgift	151,0	177,5	151,0	177,5
Strukturbidrag	22,1	21,9	22,1	21,9
Bidrag för LSS-utjämning	437,6	367,1	437,6	367,1
Fastighetsavgift	133,3	127,6	133,3	127,6
Konjunkturstöd*	0,0	1,3	0,0	1,3
Övriga bidrag**	<u>9,7</u>	<u>11,7</u>	<u>9,7</u>	<u>11,7</u>
Summa	<u>1 383,4</u>	<u>1 275,2</u>	<u>1 383,4</u>	<u>1 275,2</u>

*2022: Tillfälligt stöd för ökade kostnader för finansiering 1,3 mnkr.

**2023: Utökad bemanning av sjuksköterskor på särskilda boenden 3,8 mnkr, Tillfälligt stöd med anledning av kriget i Ukraina 5,9 mnkr.

**2022: Skolmiljarden 6,4 mnkr, Val till riksdag, region och kommunfullmäktige 1,8 mnkr, Tillfälligt stöd med anledning av kriget i Ukraina 3,5 mnkr.

Not 8 Finansiella intäkter

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2023	2022	2023	2022
Utdelning på aktier och andelar	43,2	83,3	576,4	0,0
Övriga utdelningar	22,4	7,9	22,4	7,9
Realiserad vinst på försäljning av finansiella instrument	0,0	0,0	0,0	0,0
Orealiserad värdestegring på finansiella instrument	61,2	0,0	61,2	0,0
Räntor Internbank	16,7	2,8	235,8	66,5
Räntor	74,8	32,7	34,5	12,7
Övriga finansiella intäkter	<u>116,9</u>	<u>89,5</u>	<u>2,9</u>	<u>0,4</u>
Summa	<u>335,2</u>	<u>216,2</u>	<u>933,2</u>	<u>87,5</u>
-Varav realisationsvinst fsg fin.anläggningstillgång	2,2	0,0	2,2	0,0

Not 9 Finansiella kostnader

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2023	2022	2023	2022
Räntekostnader, övrigt	1,2	28,8	38,5	1,8
Räntekostnader Internbank	242,1	46,2	241,6	46,2
Ränta kreditlöften	1,8	1,9	1,8	1,9
Realiserad förlust på försäljning av finansiella instrument	0,0	0,0	0,0	0,0
Orealiserad värdeminskning på finansiella instrument	0,0	61,4	0,0	61,4
Ränta på pensionsskuld	37,3	9,2	33,6	8,2
Övriga finansiella kostnader	141,0	58,3	1,2	14,0
Summa	<u>423,4</u>	<u>205,8</u>	<u>316,7</u>	<u>133,5</u>
-Varav realisationsförlust fsg fin.anläggningstillgång		0,0	0,1	0,0
<i>Genomsnittlig ränta %</i>	2,33%	1,21,%	3,27%	0,82%
<i>Genomsnittlig ränta % exklusive derivat</i>	3,72%	0,84%	3,72%	0,84%
<i>Räntesäkringen har påverkat kostnaden med</i>	-101,8	20,9	-33,3	-1,2

Not 10 Immateriella anläggningstillgångar

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2023	2022	2023	2022
Ingående anskaffningsvärden	171,9	129,9	3,0	21,5
Årets förändringar				
- Genom förändring av minoritetsandel	11,2	-7,4	0,0	0,0
- Genom omklassificering	9,6	46,8	9,6	-20,0
- Försäljning/Utrangering	0,0		0,0	0,0
- Årets aktiverade utgifter, inköp	<u>0,2</u>	<u>2,6</u>	<u>0,0</u>	<u>1,5</u>
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	192,9	171,9	12,6	3,0
Ingående avskrivningar	-105,7	-113,1	-1,0	-11,5
Årets förändringar				
- Genom förändring av minoritetsandel	-7,0	7,0	0,0	0,0
- Genom omklassificering	-9,7	6,7	-9,7	11,5
- Försäljning/Utrangering	0,0	0,0	0,0	0,0
- Årets avskrivningar	<u>-4,1</u>	<u>-6,3</u>	<u>-0,8</u>	<u>-1,0</u>
Utgående ackumulerade avskrivningar	-126,5	-105,7	-11,5	-1,0
Utgående bokfört värde	<u>66,4</u>	<u>66,2</u>	<u>1,1</u>	<u>2,0</u>
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod			2,3	2,2

Not 11 Mark, byggnader och tekniska anläggningstillgångar	KONCERNEN		KOMMUN	
	2023	2022	2023	2022
Ingående anskaffningsvärden	20 761,5	18 888,6	6 262,7	5 144,9
Årets förändringar				
- Genom förändring av minoritetsandel	723,9	-681,5	0,0	0,0
- Genom förvärv av dotterföretag	0,0	20,0	0,0	0,0
- Genom försäljning av dotterföretag	0,0	0,0	0,0	0,0
- Årets aktiverade utgifter, inköp	2 087,6	2 490,2	780,3	1 088,6
- Intäkter	-0,2	-21,5	-0,2	-21,5
- Omklassificering	1 390,2	377,0	1 390,2	20,0
- Justeringar	0,0	33,0	0,0	33,0
- Försäljningar och utrangeringar	-282,4	-344,3	-97,9	-2,3
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	24 680,6	20 761,5	8 335,1	6 262,7
Ingående avskrivningar	-7 181,1	-6 981,5	-1 832,2	-1 630,0
Årets förändringar				
- Genom förändring av minoritetsandel	-284,6	292,0	0,0	0,0
- Genom förvärv av dotterföretag	0,0	-6,1	0,0	0,0
- Årets avskrivningar	-616,9	-527,1	-227,1	-192,3
- Omklassificering	-1 390,0	-22,2	-1 406,2	-11,4
- Försäljningar och utrangeringar	78,1	63,8	82,6	1,5
Utgående ackumulerade avskrivningar	-9 394,5	-7 181,1	-3 382,9	-1 832,2
Ingående nedskrivningar	-294,6	-337,1	-16,2	-16,2
Årets förändringar				
- Genom förändring av minoritetsintresse	-12,7	13,9	0,0	0,0
- Försäljning		21,7	0,0	0,0
- Återförda nedskrivningar	36,3	7,0	16,2	0,0
- Årets nedskrivningar	-90,1	0,0	0,0	0,0
Utgående nedskrivningar	-361,1	-294,5	0,0	-16,2
Utgående bokfört värde	<u>14 925,0</u>	<u>13 285,9</u>	<u>4 952,2</u>	<u>4 414,3</u>
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod			24,5	29,6
Specifikation av mark, byggnader och tekniska				
Markreserv	165,6	167,6	165,6	167,6
Verksamhetsfastigheter	3 217,0	2 613,2	3 217,0	2 613,2
Fastigheter för affärsverksamhet	8 295,2	6 878,4	679,8	373,2
Publika fastigheter	665,3	1 021,8	665,3	1 021,8
Hysesfastigheter	2 343,4	2 366,4	0,0	0,0
Fastigheter för annan verksamhet	238,5	238,5	224,5	238,5
Utgående bokfört värde	14 925,0	13 285,9	4 952,2	4 414,3

Not 12 Maskiner och inventarier

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2023	2022	2023	2022
Maskiner och inventarier				
Ingående anskaffningsvärden	1 065,4	1 048,2	770,6	717,9
Årets förändringar				
- Genom förändring av minoritetsandel	7,6	-9,8	0,0	0,0
- Årets aktiverade utgifter, Inköp	121,4	91,2	99,3	85,2
- Försäljningar och uttrangeringar	-53,0	-64,2	-51,0	-32,5
- Omklassificering	<u>175,8</u>	<u>0,0</u>	<u>175,8</u>	<u>0,0</u>
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 317,2	1 065,4	994,7	770,6
Ingående avskrivningar	-718,3	-702,1	-504,3	-470,4
Årets förändringar				
- Genom förändring av minoritetsandel	-4,8	6,6	0,0	0,0
- Avskrivningar	-91,3	-83,6	-68,1	-62,1
- Försäljningar och uttrangeringar	49,3	60,8	47,9	28,2
- Omklassificering	<u>-175,2</u>	<u>0,0</u>	<u>-175,2</u>	<u>0,0</u>
Utgående ackumulerade avskrivningar	-940,3	-718,3	-699,7	-504,3
Ingående ackumulerade nedskrivningar	-7,2	-7,2	-2,2	-2,2
- Genom förvärv av dotterföretag	0,0	0,0	0,0	0,0
- Årets nedskrivning	0,0	0,0	0,0	0,0
- Försäljning	0,0	0,0	0,0	0,0
- Återförda nedskrivningar	2,2	0,0	2,2	0,0
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-5,0	-7,2	0,0	-2,2
Utgående bokfört värde	<u>371,9</u>	<u>339,9</u>	<u>295,0</u>	<u>264,1</u>
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod			11,3	12,3

Not 13 Aktier, andelar och bostadsrätter

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2023	2022	2023	2022
Ingående anskaffningsvärde	1 984,5	1 892,0	656,3	656,3
Årets förändringar				
- Genomförändring av minoritetsandel	120,3	-123,9	0,0	0,0
- Genom försäljning av dotterföretag/intresseföretag	0,0	0,0	0,0	0,0
- Genom förvärv av intresseföretag	178,4	0,0	0,0	0,0
- Genom omklassificering	-112,0	0,0	0,0	0,0
- Investering värdepapper	0,0	112,7	0,0	0,0
- Nettoinvestering, bostadsrätter	-0,1	0,0	-0,1	0,0
- Nedskrivning aktier	0,0	0,0	0,0	0,0
- Återförda nedskrivningar	-3,8	0,0	0,0	0,0
- Lämnade aktieägartillskott	9,6	49,8	0,0	0,0
- Resultatandelar intresseföretag	177,0	4,3	0,0	0,0
- Återbetalda insatser	-1,8	-0,5	0,0	0,0
- Omräkningsdifferens	-112,9	50,1	0,0	0,0
- Årets försäljningar	<u>-0,1</u>	<u>0,0</u>	<u>-0,1</u>	<u>0,0</u>
Utgående bokfört värde	<u>2 239,1</u>	<u>1 984,5</u>	<u>656,1</u>	<u>656,3</u>
Specifikation				
Östersunds Rådhus AB	0,0	0,0	590,2	590,2
Övriga aktier	8,0	8,1	8,0	8,1
Bostadsrätter	55,4	55,5	55,4	55,5
Grundfondskapital, Stiftelsen Zenit	2,5	2,5	2,5	2,5
Andelar i intresseföretag	2 163,9	1 796,0	0,0	0,0
Värdepappersinnehav	<u>9,3</u>	<u>122,4</u>	<u>0,0</u>	<u>0,0</u>
Utgående bokfört värde	<u>2 239,1</u>	<u>1 984,5</u>	<u>656,1</u>	<u>656,3</u>

Not 14 Långfristiga fordringar

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2023	2022	2023	2022
Utlåning Internbank	220,6	421,5	6 850,0	5 500,0
Östersunds Rådhus AB	0,0	0,0	0,1	0,2
Externa utförare	3,5	0,0	3,5	0,0
Brunflo Ishall	0,9	1,0	0,9	0,9
Uppskjuten skattefordran	0,1	0,3	0,0	0,0
Övriga fordringar	363,0	228,6	0,0	0,0
Fordringar intresseföretag	66,3	58,4	0,0	0,0
Utgående bokfört värde	654,4	709,8	6 854,5	5 501,1

Not 15 Bidrag till Infrastruktur

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2023	2022	2023	2022
Ingående anskaffningsvärde	8,7	9,9	8,7	9,9
Årets utbetalda bidrag till infrastruktur	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets upplösning	-1,1	-1,2	-1,1	-1,2
Utgående anskaffningsvärden	7,6	8,7	7,6	8,7

Not 16 Exploateringstillgångar

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2023	2022	2023	2022
Ingående bokfört värde	81,3	68,7	81,3	68,7
Utgifter för exploateringsverksamhet	29,0	31,3	29,0	31,3
Inkomster för exploateringsverksamhet	-42,7	-22,3	-42,7	-22,3
Resultatförda exploateringsprojekt	8,0	3,6	8,0	3,6
Utgående bokfört värde	75,6	81,3	75,6	81,3

Not 17 Kortfristiga fordringar

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2023	2022	2023	2022
Kundfordringar	551,8	1 931,3	37,3	57,5
Kommunalskattefordringar	142,9	168,9	142,9	168,9
Övriga kortfristiga fordringar	59,4	106,9	255,8	103,3
Upplupna generella statsbidrag	95,2	85,6	95,2	85,6
Upplupna riktade statsbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna	1 004,4	1 127,2	134,0	97,0
Summa	1 853,7	3 419,9	665,2	512,3

Not 18 Kortfristiga placeringar

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2023	2022	2023	2022
Ingående värden	1 169,1	1 032,3	978,8	1 032,3
Anskaffning	97,0	189,0	0,0	0,0
Utdelning aktier	0,0	0,0	0,0	0,0
Utdelning räntor	22,4	9,2	22,4	7,9
Förändring marknadsvärde aktier	61,2	-61,4	61,2	-61,4
Utgående värden	1 349,7	1 169,1	1 062,4	978,8

Specifikation

Svenska aktier/aktiefonder	124,8	124,8	149,1	124,8
Utländska aktier/aktiefonder	138,0	138,0	167,0	138,0
Alternativa investeringar	52,4	52,4	56,5	52,4
Räntebärande värdepapper/räntefonder	1 031,9	851,3	655,4	661,0
Notarietkonto	2,6	2,6	34,4	2,6
Summa	1 349,7	1 169,1	1 062,4	978,8
- Varav pensonsmedelsportföljen	1 009,9	928,7	1 009,9	928,7

Not 19 Kassa och bank

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2023	2022	2023	2022
Saldo Nordea	506,2	571,5	506,2	661,1
Saldo Swedbank	22,9	14,5	22,7	14,4
Övriga likvida poster	441,2	303,8	20,6	38,8
Summa	970,3	889,8	549,5	714,3
På gemensamt koncernkonto outnyttjad kredit	2 350,0	1 100,0	2 350,0	1 100,0

Not 20 Eget kapital

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2023	2022	2023	2022
Ingående eget kapital, enligt fastställd balansräkning	8 598,7	8 532,0	4 149,0	3 969,2
Bokning mot eget kapital VA/Renhållning	-4,1	3,7	-4,1	3,7
Genom förändring av minoritetsintresse	317,3	-268,0		0,0
Bokföring mot eget kapital	671,5	331,0	0,0	0,0
Ingående eget kapital justerat i enlighet med ny princip	9 583,4	8 598,7	4 144,9	3 972,9
Årets resultat enligt fastställd RR	822,7	1 294,0	643,3	176,1
Utgående eget kapital	10 406,1	9 892,7	4 788,2	4 149,0
Öronmärkt Digitalisering		35,1		35,1
Öronmärkt Resultatutjämningsreserv	127,2	127,2	127,2	127,2
Öronmärkt resultatutjämnning Vatten	44,8	48,9	44,8	48,9
Öronmärkt Resultatutjämnning Renhållning	1,2	1,2	1,2	1,2

Not 21 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelse

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2023	2022	2023	2022
Ingående avsättning	384,6	364,9	338,9	320,7
Genom förändring av minoritetsintresse	0,1	-0,1	0,0	0,0
Pensionsutbetalningar	-13,7	-12,3	-12,1	-10,7
Nyintjänad pension	76,3	21,1	68,9	19,1
Ränte- och basbeloppsuppräknings	30,4	7,5	26,9	6,4
Förändring av löneskatt	22,7	4,0	20,2	3,6
Ändringar av försäkringstekniska grunder	0,0	0,0	0,0	0,0
Övrigt	0,3	-0,5	-0,3	-0,2
Summa	500,7	384,6	442,5	338,9
Utöver ordinarie avsättning har kommunen även pensionsförpliktelser övertagna från Vestibulum AB	0,0	0,1	0,0	0,1
OPF-KL	6,4	5,4	6,4	5,4
Avgångsersättning	0,0	0,3	0,0	0,3
Utgående avsättning	507,1	390,4	448,9	344,7
Aktualiseringsgrad för pensioner intjänade före 1998 (den andel av personakterna för anställd personal som är uppdaterad med avseende på tidigare pensionsgrundande anställning), %	95,0	95,0	95,0	95,0
Antal anställda med rätt till visstidspension			0	0
Antal förtroendevalda med rätt till visstidspension enligt PBF			3	4
Antal förtroendevalda med avgångsersättning enligt PBF			0	1
Antal förtroendevalda med rätt till omställningsstöd enligt OPF-KL			9	9
Pensioner tryggats i pensionsförsäkring, avser pensionsansvar övertaget från Vestibulum AB			5,5	5,5

Not 22 Pensionsförmåner

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2023	2022	2023	2022
Förmånsbestämd ålderspension	317,5	241,8	317,5	241,8
Särskild avtalspension enligt KAP-KL	0,5	0,5	0,5	0,5
Pension till efterlevande	3,6	3,7	3,6	3,7
PA-KL och äldre avtal	34,4	26,7	34,4	26,7
Särskilda beslut	0,0	0,0	0,0	0,0
Visstidspensioner	0,2	0,0	0,2	0,0
Omställningsersättning	0,0	0,3	0,0	0,3
Pensioner, övertagna från Vestibulum AB	0,0	0,1	0,0	0,1
Pensioner, OPF-KL	5,1	4,4	5,1	4,4
Löneskatt	87,6	67,2	87,6	67,2
Övriga pensioner	58,2	45,7	0,0	0,0
Summa	507,1	390,4	448,9	344,7

Not 23 Andra avsättningar

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2023	2022	2023	2022
Avsättning vid periodens ingång	1 020,9	924,3	66,4	27,9
Genom förändring av minoritetsandel	54,1	-53,4	0,0	0,0
Periodens avsättningar	57,1	138,1	9,7	10,4
Justering för avsättning deponi 31/12-2022	0,0	33,0	0,0	33,0
lanspråktaget under perioden	-19,2	-21,1	-2,8	-4,9
Summa andra avsättningar vid periodens utgång	<u>1 112,9</u>	<u>1 020,9</u>	<u>73,3</u>	<u>66,4</u>
Avsättning, återställande av deponi 1	39,2	30,0	39,2	30,0
Avsättning, återställande av deponi 2	0,0	3,4	0,0	3,4
Avsättning, återställande Gräfsåsen	34,1	33,0	34,1	33,0
Avsättning uppskjuten skatt	1 018,1	936,2	0,0	0,0
Avsättning nätavgifter	0,0	14,8	0,0	0,0
Avsättning återställande av mark	21,5	3,5	0,0	0,0

Not 24 Långfristiga skulder

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2023	2022	2023	2022
Långfristig upplåning	8 095,0	6 445,0	8 095,0	6 445,0
Övriga långfristiga skulder	294,4	283,7	14,0	15,0
Förutbetalda anläggnings-/anslutningsavgifter	54,9	51,9	54,9	51,9
Förutbetalda intäkter offentliga investeringsbidrag	66,4	64,9	66,5	64,9
Summa långfristiga skulder	<u>8 510,7</u>	<u>6 845,5</u>	<u>8 230,4</u>	<u>6 576,8</u>
Utlånat till kommunägda bolag			6 850,0	5 500,0
Kommunens egna låneskuld			1 245,0	945,0
Anläggnings-/anslutningsavgifter återstående antal år (vägt snitt)	15,2	14,8	15,2	14,8
Offentliga investeringsbidrag återstående antal år (vägt snitt)	20,4	17,6	20,4	17,6
Uppgifter om låneskuld				
Genomsnittlig ränta %	2,79%	1,69%	3,39%	0,82%
Genomsnittlig ränta % exklusive derivat	3,84%	12,90%	3,72%	0,84%
Genomsnittlig kapitalbindningstid, år	2,5	3,1	2,5	3,1
<i>Kapitalförfall</i>				
- 1 år	2 375,0	1 200,0	2 375,0	1 200,0
1-2 år	900,0	925,0	900,0	925,0
2-3 år	1 150,0	900,0	1 150,0	900,0
3-4 år	1 570,0	950,0	1 570,0	950,0
4-5 år	2 100,0	1 570,0	2 100,0	1 570,0
> 5 år	0,0	900,0	0,0	900,0
Genomsnittlig räntebindningstid, inklusive derivat	3,7	3,8	1,1	1,2
Genomsnittlig räntebindningstid, exklusive derivat	0,2	0,2	0,2	0,2
Räntesäkrad låneskuld	5 250,0	4 400,0	1 450,0	1 200,0
Marknadsvärde derivat	252,8	489,9	89,0	151,2

Not 25 Kortfristiga skulder

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2023	2022	2023	2022
Kortfristiga skulder till banker och kreditinstitut	70,7	83,6	70,7	83,6
Leverantörsskulder	537,6	610,8	203,6	264,6
Moms och punktskatter	23,1	150,8	22,8	104,4
Personalsens skatter avgifter och avdrag	160,2	115,8	111,3	105,8
Upplupna personalkostnader (exkl. pensioner)	56,1	51,1	40,4	41,7
Upplupna pensionskostnader	179,1	120,4	169,2	119,7
Övriga kostfristiga skulder	569,9	2 287,1	819,1	1 118,7
Förutbetalda generella statsbidrag	4,7	13,8	4,7	13,8
Förutbetalda riktade statsbidrag och kostnadsersättningar	7,2	1,5	7,2	1,5
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda	466,2	444,6	131,6	145,0
Summa	2 074,8	3 879,5	1 580,6	1 998,8

Not 26 Ansvarförbindelser

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2023	2022	2023	2022
Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulderna				
Ingående ansvarförbindelse enligt underlag KPA	1 293,3	1 349,5	1 293,3	1 349,5
Pensionsutbetalningar	-70,8	-67,1	-70,8	-67,6
Ränte- och basbeloppsuppräknings	85,2	32,0	85,2	32,0
Förändring löneskatt	2,4	-11,0	2,4	-11,0
Ändringar av försäkringstekniska grunder	0,0	0,0	0,0	0,0
Övrigt	-4,5	-9,6	-4,5	-9,6
Utgående ansvarförbindelse pensioner	1 305,6	1 293,8	1 305,6	1 293,3
Aktualiseringsgrad (den andel av personakterna för anställd personal som är uppdaterad med avseende på tidigare pensionsgrundande anställning)	95,0	95,0	95,0	95,0

Not 27 Ställda säkerheter och Eventualförpliktelser

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2023	2022	2023	2022
Ställda säkerheter				
Bostadsrättsföreningar och boendekooperativ	184,5	186,9	184,5	186,9
Samlingslokaler mm	0,0	0,0	0,0	0,0
Idrottsföreningar	2,6	2,9	2,6	2,9
Fastighetsinteckningar	0,5	1,0	0,0	0,0
Spärrade medel avseende skatt på energi, avtal om balansansvar och efterbehandlings-/återställningsarbeten	4,8	4,0	0,0	0,0
Lämnade depositioner	731,7	997,4	0,0	0,0
Eventualförpliktelser				
Jämtkrafts miljöfond	0,0	4,5	0,0	0,0
Vattenkraftens miljöfond	142,1	134,0	0,0	0,0
Offentliga bidrag	45,2	49,8	0,0	0,0
Borgensåtaganden	1,1	2,9	0,0	0,0
Fastigo	0,5	0,5	0,0	0,0
Summa	1 113,0	1 383,9	187,1	189,8

Not 28 Visstidspensioner

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2023	2022	2023	2022
Beräknat belopp för avtal om visstidsförordnande för 4 arvoderade förtroendevalda (Visstidspension enligt PBF) och omställningsstöd för 10 förtroendevalda (Omställningsstöd enligt OPF-KL)	10,3	12,2	10,3	12,2

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2023	2022	2023	2022
Not 29 Leasing				
Framtida förfallobelopp				
Under året betalda leasingavgifter	58,6	60,4	44,5	47,1
Framtida förfallobelopp (minimileaseavgifter)	74,0	106,1	53,1	58,8
- varav förfall inom 1 år	45,6	71,1	22,7	28,1
- varav förfall inom 2 till 5 år	24,3	51,6	30,4	30,7
- varav förfall efter 5 år	11,8	13,5	0,0	0,0
Ej uppsägningsbara operationella leasingavtal				
uthyrning				
Med förfall inom 1 år	63,2	63,2	2,9	2,6
Med förfall inom 1-5 år	14,5	17,4	9,0	8,9
Med förfall senare än 5 år	75,3	20,6	13,3	17,8

Framtida leasingavgifter avser främst tomträttsavgifter vad gäller kommunen och bostäder, lokaler, garage och p-platser vad avser koncernen.

Not 30 Särredovisning

Särredovisning har upprättats enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster. Särredovisningen finns tillgänglig hos Östersunds Vatten, telefon 063-143000 Knappval 3 och ligger även på kommunens hemsida:

<https://www.ostersund.se/bygga-bo-och-miljo/vatten-och-avlopp/kommunalt-vatten-och-avlopp/sa-har-jobbar-vi-med-vatten-och-avlopp.html>

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2023	2022	2023	2022
Not 31 Upplysning om kostnader för revision (Tkr)				
Kostnader för räkenskapsrevision				
Sakkunnigt biträde	1 892,3	1 848,2	315,0	240,3
Förtroendevalda revisorer	<u>188,4</u>	<u>197,8</u>	<u>16,0</u>	<u>14,0</u>
Total kostnad för räkenskapsrevision	2 080,7	2 046,0	331,0	254,3
Kostnad för övrig revision				
Sakkunnigt biträde	2 412,1	1 278,1	1 902,6	1 071,2
Förtroende valda revisorer	<u>1 009,4</u>	<u>1 378,6</u>	<u>1 009,4</u>	<u>1 378,6</u>
Total kostnad för övrig revision	3 421,5	2 656,7	2 912,0	2 449,8
Total kostnad revision	<u>5 502,2</u>	<u>4 702,7</u>	<u>3 243,0</u>	<u>2 704,1</u>